

QURILISH, UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGI VA
QURILISH MATERIALLARI SANOATI SOHALARIDA
KASBIY MALAKALARNI RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA
TARMOQ KENGASHI

KASBIY STANDART QURILISH DURADGORLARI

“Qurilish duradgorlari” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrdagi Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo’yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrdagi 55-son buyrug’i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Qurilish, uy-joy kommunal xo’jaligi va qurilish materiallari sanoati sohalarida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo’yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

QURILISH DURADGORLARI

Reyestr raqami:

UZ-TMR-2026-T1.0-164

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu kasbiy standart "Havoza o'rnatuvchi", "Qurilish duradgori", "Eshik o'rnatuvchi", "Duradgor-oyinchi" hamda "Keng profildagi umumqurilish ishlari ustasi" kasblari bo'yicha ta'lim dasturlarini, baholash vositalarini va lavozim yo'riqnomalarini ishlab chiqishda, rasmiy, norasmiy hamda informal ta'lim natijalarini tan olishda, xodimlarni tanlash va kasbiy rivojlantirishda qo'llaniladi.

2. Ushbu kasbiy standartdan quyidagilar foydalanishi mumkin:

Qurilish, montaj va ta'mirlash tashkilotlari – xodimlarni tanlash, mehnat funksiyalarini taqsimlash, lavozim yo'riqnomalarini ishlab chiqish, ish sifatini va xavfsizligini boshqarishda;

Kasbiy ta'lim tashkilotlari – malaka darajasiga mos ta'lim dasturlari, modul va o'quv natijalarini ishlab chiqish, nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirishda;

Malakani baholash markazlari – nazariy va amaliy topshiriqlarni, baholash mezonlari hamda xavfsizlik bo'yicha kritik talablarni belgilashda;

Kasb egalari va talabgorlar – mavjud kompetensiyalarini baholash, tasdiqlash, validatsiya qilish va kasbiy rivojlanish yo'nalishini rejalashtirishda;

Ish beruvchilar, bandlik xizmatlari va kadrlar agentliklari – malaka talablari asosida mutaxassislarni tanlash va mehnat bozoriga oid takliflarni shakllantirishda.

Qurilishda sanoat usulida tayyorlangan konstruksiyalar, energiya tejamkor materiallar, lazerli va raqamli o'lchash vositalari, elektron chizmalar, ishlab chiqaruvchi yo'riqnomalari hamda sifatni raqamli qayd etish vositalaridan foydalanish kengaymoqda. Shu sababli standart xavfsizlik, aniqlik, resurs tejamkorligi, chiqindilarni saralash, jamoada ishlash va raqamli savodxonlikni kasbiy natijalarning ajralmas qismi sifatida belgilaydi.

Mazkur kasbiy standart mehnat bozoridagi talablarni ta'lim natijalari bilan bog'lash, har bir mehnat vazifasi bo'yicha kuzatiladigan mehnat harakatlari, ko'nikmalar, bilimlar, mas'uliyat va mustaqillik chegaralarini belgilash hamda malakani xolis baholash uchun ishlab chiqilgan.

3. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

DACUM – korxonaning tajribali xodimlaridan iborat ekspert guruhlarida tuzilgan guruh muhokamalarini o'tkazish usuli;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasidagi amaliy harakatlarni belgilangan sifat, xavfsizlik va samaradorlik talablariga muvofiq bajarish qobiliyati;

mehnat funksiyasi – kasbiy faoliyat doirasida belgilangan natijaga erishish uchun xodim tomonidan bajariladigan o'zaro bog'liq mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklatiladigan yakunlangan ish turi;

mehnat harakatlari – mehnat vazifasini bajarish jarayonida muayyan natijaga olib keladigan amaliy harakatlar ketma-ketligi;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli.

4. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy va uslubiy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma'muriy islohotlar doirasida qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 28-avgustdagi PF-151-son Farmoni; O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2024-yil 30-sentabrdagi PQ-345-son qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini tartibga solishga qaratilgan ayrim normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida" 2025-yil 17-iyundagi 369-son qarori; O'zMSt 641:2025 "Mashg'ulotlarning milliy klassifikatori (MMK-2025)".

SHNQ 3.01.02-23 "Qurilishda xavfsizlik texnikasi"; balandlikda ishlaganda mehnatni muhofaza qilish qoidalari (ro'yxat raqami 1890); yong'in va elektr xavfsizligi, sanitariya-gigiyena talablari, amaldagi shaharsozlik normalari hamda material va uskunarlar ishlab chiqaruvchilarining texnik yo'riqnomalari.

Ushbu kasbiy standartda quyidagi qisqartmalar qo'llaniladi:

MMR – Milliy malakalar ramkasi;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

MMK – Mashg'ulotlarning milliy klassifikatori;

IFUT – Iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichi;

SHHV – shaxsiy himoya vositalari.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Qurilish duradgorlari	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Binolar va inshootlarni qurish, rekonstruksiya qilish va ta'mirlashda inventar havoza larni xavfsiz o'rnatish va demontaj qilish, yog'och buyum va konstruksiyalarni tayyorlash, eshik bloklari va oynalarni loyiha, texnologik hujjatlar hamda ishlab chiqaruvchi talablariga muvofiq o'rnatish va ta'mirlash; umumqurilish ishlarini belgilangan ketma-ketlikda tashkil etish va bajarish, materiallar, asbob-uskunalar va mexanizmlardan xavfsiz hamda tejamkor foydalanish; ish natijasining geometrik aniqligi, funksionalligi, mustahkamligi, estetik sifati va hujjatlashtirilishini ta'minlash.	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	F seksiyasi — Qurilish. 41.20 — Turar joy va yashash uchun mo'ljallanmagan binolar qurish; 43.29.9 — Boshqa toifalarga kiritilmagan qurilish-montaj ishlari; 43.32.0 — Duradgorlik ishlari; 43.34.0 — Bo'yoqchilik va oyna solish ishlari; 43.39.0 — Boshqa pardoqlash ishlari; 43.91.0 — Tom yopish ishlari; 43.99.0 — Boshqa toifalarga kiritilmagan ixtisoslashtirilgan qurilish ishlari.	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Standart besh kasb (malaka) bo'yicha ishga tayyorgarlik, xavfsiz mehnat, loyiha va elektron chizmalarni o'qish, materiallarni tanlash va qabul qilish, qo'l hamda elektr asboblari bilan ishlash, montaj, ta'mirlash, sifat nazorati, resurs tejamkorligi va ish natijalarini qayd etish kompetensiyalarini qamrab oladi.	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		71150005 — Havoza o'rnatuvchi	3
		71150009 — Qurilish duradgori	3
		71190007 — Eshik o'rnatuvchi	3
		71250001 — Duradgor-oyinchi	3
		71150 — Keng profildagi umumqurilish ishlari ustasi (ta'lim malakasi)	4

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1	71150005 - Havoza oʻrnatuvchi	A1.3	Havoza ishlariga tayyorgarlik koʻrish	A1.01.3	Loyiha, texnologik xarita va ish sharoitlari asosida ishlarni tashkil qilish
				A1.02.3	Balandlikda xavfsiz ishlash va yiqilishdan himoyalash
		A2.3	Inventar havozalarni oʻrnatish va demontaj qilish	A2.01.3	Havoza elementlarini yigʻish, oʻrnatish va mahkamlash
				A2.02.3	Murakkab konfiguratsiyali havozalarni brigada tarkibida oʻrnatish
2	71150009 — Qurilish duradgori	B1.3	Oddiy duradgorlik ishlarini bajarish	B1.01.3	Yogʻoch materiallarini turlarga ajratish va tanlash
				B1.02.3	Yogʻoch materiallarini randalash, boʻylama va koʻndalang arralash
				B1.03.3	Duradgorlik yelimini tayyorlash
		B2.3	Oʻrtacha murakkablikdagi duradgorlik ishlarini bajarish	B2.01.3	Yogʻoch eshik bloklarini oʻrnatish
				B2.02.3	Yogʻoch eshiklarga oshiq-moshiq oʻrnatish va taʼmirlash
				B2.03.3	Yogʻoch eshiklarga tutqich va qulf oʻrnatish
		B3.3	Duradgorlik ishlari sifatini nazorat qilish	B3.01.3	Duradgorlik ishlari bajarilishini oddiy oʻlchov vositalari yordamida nazorat qilish
3	71190007 - Eshik oʻrnatuvchi	D1.3	Eshik bloklarini oʻrnatish va taʼmirlash	D1.01.3	Ichki va tashqi eshik bloklarini loyiha va ishlab chiqaruvchi talablariga muvofiq oʻrnatish
				D1.02.3	Eshik bloklarini diagnostika qilish, sozlash va taʼmirlash
				D1.03.3	Oshiq-moshiq, tutqich, qulf va boshqa furniturani oʻrnatish va taʼmirlash
4	71250001 - Duradgor- oynachi	E1.3	Oddiy oyna qoʻyish ishlarini bajarish	E1.01.3	Material va asbob-uskunalarini tayyorlash
				E1.02.3	Eshik va deraza koʻzlariga oynalarni oʻrnatish
		E2.3	Turli shakldagi oynalarni oʻrnatish	E2.01.3	Egri chiziqli shaklga ega oynalarni tayyorlash
				E2.02.3	Eshik va deraza koʻzlariga turli shakldagi oynalarni oʻrnatish

5	7144 - Keng profildagi umumqurilish ishlari ustasi	E3.3	Xavfsizlik va maxsus xususiyatli oynalarni tayyorlash va oʻrnatish	E3.01.3	Xavfsizlik va maxsus xususiyatli oynalarni ishga tayyorlash
				E3.02.3	Xavfsizlik va maxsus xususiyatli oynalarni oʻrnatish
		F1.4	Keng profildagi umumqurilish ishlariga tayyorgarlik koʻrish	F1.01.4	Ish oʻrnini tashkil qilish
				F1.02.4	Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarini qabul qilish
				F1.03.4	Asbob-uskuna, jihoz va mashina-mexanizmlarni tanlash
		F2.4	Keng profildagi umumqurilish ishlarini bajarish	F2.01.4	Yer qazish ishlari
				F2.02.4	Beton va armatura ishlari
				F2.03.4	Gʻisht-tosh terish ishlari
				F2.04.4	Metall va temirbeton konstruksiyalar montaji
				F2.05.4	Tom yopish ishlari
		F3.4	Keng profildagi umumqurilish ishlari sifatini nazorat qilish	F3.01.4	Ish sifatini nazorat qilish va natijalarni hujjatlashtirish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	Havoza oʻrnatuvchi	
Mashgʻulot nomining kodi:	71150	
TMR boʻyicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qoʻyiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qoʻyilgan talablar:	Inventar havoza elementlarini yigʻish, balandlikda xavfsiz ishlash va qoʻl asboblardan foydalanish boʻyicha ishlab chiqarish amaliyoti; kamida 6 oy amaliy tajriba tavsiya etiladi; mustaqil balandlik ishlariga faqat oʻqitish, yoʻriqnoma va tegishli ruxsatdan soʻng qoʻyiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qoʻyilgan talablar:	Mehnat sharoiti va ish turiga doir qonunchilikda belgilangan yosh va tibbiy talablarga javob berish; balandlikda ishlashga tibbiy jihatdan yaroqli boʻlish, muvozanat va fazoviy idrokni saqlash; xavfni oldindan aniqlash, xavfsiz usulni tanlash va xavfli holatda ishni toʻxtata bilish; buyruq, signal va jamoaviy aloqa qoidalariga rioya qilish; intizomlilik, aniqlik, masʼuliyat, jamoada ishlash va favqulodda holatda vazminlik.	
Taʼlim darajasiga qoʻyilgan talablar:	1)boshlangʻich professional taʼlim 2)oʻrta maxsus taʼlim	
Norasmiy va informal taʼlim bilan bogʻliqligi:	umumiy oʻrta taʼlim + norasmiy (informal) taʼlim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin boʻlgan nomlari:	Havoza montajchisi Inventar havoza oʻrnatuvchisi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR boʻyicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
		3 — Qurilish konstruksiyalarini oʻrnatuvchi 3 — Montaj takelajchisi 4 — Umumqurilish ishlari ustasi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.3 - Havoza ishlariga tayyorgarlik koʻrish	A1.01.3 - Loyiha, texnologik xarita va ish sharoitlari asosida ishlarni tashkil qilish	Oʻqitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha, havoza sxemasi, texnologik xarita va ish topshirigʻini oʻrganish.
		2. Tayanch yuzaning mustahkamligi, nishabi, yer osti kommunikatsiyalari va yaqin xavf manbalarini tekshirish.
		3. Havoza turi, balandligi, ish maydonchasi va yuklanishiga mos elementlar miqdorini aniqlash.

		4. Elementlarni markirovkasi va holati bo'yicha qabul qilish, deformatsiyalangan yoki korroziyaga uchragan qismlarni ajratish.
		5. Xavfli hududni to'sish, ogohlantiruvchi belgilar va xavfsiz kirish-chiqish yo'nalishini tashkil etish.
		6. Asboblarni, ko'tarish moslamalari, shaxsiy himoya vositalari va yiqilishdan himoya tizimining yaroqliligini tekshirish.
		7. Ish ketma-ketligi, aloqa signallari, favqulodda vaziyat va qutqaruv tartibini brigada bilan kelishish.
		Ko'nikmalar:
		Loyiha va havoza sxemalarini o'qish, balandlik va elementlar miqdorini hisoblay olish.
		Tayanch yuzasi va ish hududidagi xavflarni aniqlay olish.
		Havoza elementlarini markirovkasi, komplektligi va nuqsonlari bo'yicha tekshira olish.
		Xavfli hududni to'sish va xavfsiz logistika yo'nalishini tashkil qila olish.
		Shaxsiy himoya vositalari himoya kamari va bog'lash nuqtalaridan to'g'ri foydalana olish.
		Yuk ko'tarish va qo'lda tashish ishlarida signal va jamoaviy aloqa qoidalarini qo'llay olish.
		Bilimlar:
		Inventar ramali, modulli, xomutli va minorali havoza turlari hamda qo'llanish sohasi.
		Havoza ustuni, rama, rigel, diagonal bog'lama, tayanch, domkrat, anker, to'siq va bort taxtasining vazifasi.
		Tayanch asosiga, vertikallik, gorizontallik, bog'lash va ankerlashga qo'yiladigan talablar.
		Ish maydonchasining ruxsat etilgan yuklanishi va yukni bir tekis taqsimlash prinsiplari.
		Yiqilishdan himoya, xavfsiz kirish-chiqish, asboblarning tushib ketishidan himoyalash talablari.
		Shamol, yog'ingarchilik, muzlash va yoritish sharoitlarining balandlik ishlariga ta'siri.
		Elektr uzatish liniyalari va boshqa muhandislik tarmoqlari yaqinida xavfsiz ishlash talablari.
		Yong'in xavfsizligi, birinchi yordam va favqulodda evakuatsiya asoslari.
		Ishga ruxsat, tekshiruv chek-listi va nuqsonlarni qayd etish tartibi.
	A1.02.3 -	Mehnat harakatlari:

	Balandlikda xavfsiz ishlash va yiqilishdan himoyalash	1. Ish boshlashdan oldin havoza, kirish narvoni, himoya to'siqlari va ish maydonchasini ko'zdan kechirish.
		2. Yiqilishdan himoya kamarini tekshirish va belgilangan anker nuqtasiga ulash.
		3. Havoza faqat belgilangan xavfsiz kirish yo'li orqali chiqish va tushish.
		4. Ish maydonchasidagi taxta yoki platformalarning to'liq yotqizilganligi va mahkamlanganligini tekshirish.
		5. Yuqori va oraliq to'siqlar, bort taxtasi va himoya to'rining mavjudligini ta'minlash.
		6. Asboblarni bog'lash, materiallarni xavfsiz uzatish va tushib ketish xavfini bartaraf etish.
		7. Belgilangan yuklanishdan oshirmaslik va materiallarni maydonchada bir tekis joylashtirish.
		8. Shamol, yomg'ir, qor, muzlash yoki yetarli yoritish bo'lmaganda ishni to'xtatish.
		9. Havoza qismlarini ruxsatsiz o'zgartirmaslik, anker va bog'lamlarni olib tashlamaslik.
		10. Aniqlangan nuqson yoki xavfli holatda hududni cheklash va mas'ul shaxsga xabar berish.
		11. Favqulodda vaziyatda qutqaruv va evakuatsiya rejasiga muvofiq harakat qilish.
		12. Smena yakunida ish maydonchasini tozalash va nazorat natijalarini qayd etish.
		Ko'nikmalar:
		Yiqilishdan himoya tizimini to'g'ri taqish, ulash va tekshira olish.
		Balandlikda uch nuqtali tayanch va xavfsiz harakatlanish usullarini qo'llay olish.
		Narvon, lyuk va kirish yo'laklaridan xavfsiz foydalana olish.
		Asbob va materiallarni tushib ketishdan himoyalash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Maydoncha yuklanishini nazorat qilish va yukni xavfsiz joylashtira olish.
		Ob-havo va yoritish sharoitini baholay olish.
		Havoza elementlaridagi bo'shashish, qiyshayish va deformatsiyani aniqlay olish.
		Xavfli holatda ishni to'xtatish va hududni cheklash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Jamoaviy signal va aloqa qoidalarini qo'llay olish.
		Birinchi yordam va favqulodda evakuatsiya harakatlarini bajara olish.
		Bilimlar:

		Balandlikda ishlash va yiqilishdan himoyalash qoidalari.
		Himoya kamari, bog'lovchi arqon, amortizator, anker nuqtasi va vertikal/gorizontal hayot chizig'ining vazifasi.
		Havoza ish maydonchasi, to'siqlar, bort taxtasi va kirish tizimiga qo'yiladigan talablar.
		Ruxsat etilgan yuklanish va materiallarni joylashtirish qoidalari.
		Noqulay ob-havo va elektr xavfining ta'siri.
		Asbob va buyumlarning tushib ketishidan himoyalash usullari.
		Havozani kundalik ko'rikdan o'tkazish va nuqsonlarni belgilash tartibi.
		Qutqaruv, evakuatsiya va birinchi yordam asoslari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Mehnat muhofazasi, elektr va texnik xavfsizlik qoidalariga qat'iy amal qilish va shaxsiy xavfsizlikni ta'minlash uchun shaxsan javobgar.
		2.Asbob-uskuna va yordamchi vositalardan to'g'ri va xavfsiz foydalanish, ularning ishga yaroqli holatini nazorat qilish
		3.Ish muhitidagi tozalik, tartib va xavfsiz ish sharoiti saqlanishini ta'minlab, ish natijasi doirasida shaxsiy mas'uliyatni o'z zimmasiga olish
		4.Havoza, eshik va oyna elementlarini chizma asosida montaj qilish
		5.Asbob-uskunalaridan to'g'ri va xavfsiz foydalanish
		6.O'lchamlar aniqligi va ish sifatini ta'minlash
		7.Mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish
		8.Ish jarayonida yuzaga kelgan oddiy muammolarni mustaqil hal etish, xavfsizlikka tahdid soluvchi holatlarda darhol rahbarga xabar berish
A2.3 - Inventar havoza larni o'rnatish va demontaj qilish	A2.01.3 - Havoza elementlarini yig'ish, o'rnatish va mahkamlash	Mehnat harakatlari:
		1. Tayanch tagliklari, domkratlar va boshlang'ich elementlarni loyiha bo'yicha joylashtirish.
		2. Rama yoki ustunlarni ketma-ket o'rnatib, rigel va diagonal bog'lamalar bilan vaqtincha barqarorlashtirish.
		3. Qavatlar bo'yicha vertikallik, gorizontallik va geometrik o'lchamlarni tekshirish.
		4. Havozani bino yoki inshootga loyiha bo'yicha anker va bog'lovchilar bilan mahkamlash.
		5. Ish maydonchasi platformalari, kirish narvoni, lyuk, to'siq va bort taxtalarini o'rnatish.
		6. Himoya to'ri, soyabon va tushib ketishdan himoya elementlarini o'rnatish.
		7. Montaj davomida elementlar birikmasi va qulflash mexanizmlarini nazorat qilish.

		8. Tayyor havoza chek-list bo'yicha tekshirish va foydalanishga topshirishga tayyorlash.
		Ko'nikmalar:
		Tayanch elementlarni loyiha bo'yicha aniq joylashtira olish.
		Rama, ustun, rigel, diagonal va platformalarni xavfsiz yig'a olish.
		Boltli, xomutli va qulflanuvchi birikmalarni belgilangan tartibda mahkamlash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Sath o'lchagich va lazer vositasida vertikallik hamda gorizontallikni tekshira olish.
		Anker va devor bog'lamalarini o'rnata olish.
		Kirish narvoni, himoya to'siqlari va bort taxtalarini o'rnata olish.
		Yuklarni qo'lda yoki mexanizm bilan xavfsiz uzatish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Nuqsonli elementlarni ajratish va almashtira olish.
		Montajni chek-list bo'yicha o'zaro tekshira olish.
		Ish natijasini fotoqayd qilish va mas'ul shaxsga topshirish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Bilimlar:
		Inventar havoza montajining texnologik ketma-ketligi.
		Tayanch, bog'lama, anker va birikmalarning ishlash prinsipi.
		Vertikallik, gorizontallik va geometrik barqarorlik talablari.
		Ish platformalari, kirish tizimi va himoya to'siqlarini o'rnatish qoidalari.
		Ko'tarish moslamalari va yukni xavfsiz uzatish qoidalari.
		Elementlarni braklash va korroziya/deformatsiya mezonlari.
		Montajdan keyingi tekshiruv va foydalanishga topshirish tartibi.
	A2.02.3 - Murakkab konfiguratsiyali havoza larni brigada tarkibida o'rnatish	Mehnat harakatlari:
		1. Murakkab shaklli bino, burchak, konsol, o'tish va balandlik farqi mavjud joylarda havoza sxemasini o'rganish.
		2. Montaj ketma-ketligini brigada rahbari bilan kelishish va xavfli zonalarini belgilash.
		3. Standart elementlardan tashqari loyiha bilan nazarda tutilgan qo'shimcha tayanch va bog'lamalarni o'rnatish.
		4. Konsol, ko'priks, himoya soyaboni yoki yuk qabul qilish maydonchasini loyiha bo'yicha yig'ish.

		5. Ko'tarish mexanizmlari yordamida yirik elementlarni signalchi bilan birgalikda joylashtirish.
		6. Murakkab uchastkalarda vaqtinchalik barqarorlikni montajning har bir bosqichida ta'minlash.
		7. Ankerlash va bog'lash nuqtalarini loyiha bo'yicha tekshirish.
		8. Montaj yakunida to'liq texnik ko'rik va nazorat o'lchovlarini bajarish.
		9. Demontajni teskari ketma-ketlikda, xavfli hududni cheklagan holda bajarish.
		Ko'nikmalar:
		Murakkab havoza sxemalarini o'qish va montaj ketma-ketligini tushuna olish.
		Konsol, o'tish, himoya soyaboni va yuk maydonchasi elementlarini yig'a olish.
		Ko'tarish mexanizmi operatori va signalchi bilan muvofiqlashgan ishlay olish.
		Vaqtinchalik barqarorlikni ta'minlay olish.
		Ankerlash va qo'shimcha bog'lamalarni loyiha bo'yicha o'rnatish.
		Lazerli o'lchov vositalari bilan geometrik holatni nazorat qila olish.
		Demontajni xavfsiz ketma-ketlikda bajara olish.
		Nostandart yoki loyiha o'zgarishini talab qiluvchi holatni rahbarga eskalatsiya qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Bilimlar:
		Murakkab konfiguratsiyali havoza konstruksiyalarining barqarorlik prinsiplari.
		Konsol, o'tish, soyabon va yuk qabul qilish maydonchasiga qo'yiladigan talablar.
		Vaqtinchalik bog'lash va bosqichma-bosqich barqarorlashtirish usullari.
		Ko'tarish mexanizmlaridan foydalanish, signal va stropalash asoslari.
		Ankerlash sxemasi va yuklarning tayanchlarga uzatilishi.
		Murakkab havozani tekshirish, belgilash va foydalanishga topshirish tartibi.
		Xavfsiz demontaj va elementlarni saralab saqlash qoidalari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.O'lchash va belgilashda xatolarga yo'l qo'ymaslik
		2.Ishni sifatli va talabga muvofiq bajarish uchun javobgarlik

		3.Asbob-uskunalaridan to'g'ri va ehtiyotkorlik bilan foydalanish
		4.Ish joyini tartibli saqlash va asboblarni avaylash
		5.Muammolarni o'z vaqtida hal qilish, kamchiliklarni tekshirib tuzata olish
		6.Qaysi asbob va usulni qo'llashni mustaqil tanlash
Texnik va/yoki texnologik talab		Havozalar faqat loyiha, texnologik xarita, ishlab chiqaruvchi pasporti va balandlikda ishlash bo'yicha amaldagi xavfsizlik talablariga muvofiq yig'iladi, o'rnatiladi, tekshiriladi va demontaj qilinadi. Tayanch asoslari, ankerlash, diagonal bog'lamalar, ish maydonchalari, himoya to'siqlari, kirish tizimlari va ruxsat etilgan yuklanish montajning har bir bosqichida nazorat qilinadi. Deformatsiyalangan, korroziyaga uchragan, qulfi ishlaymaydigan yoki markirovkasi aniqlanmaydigan elementlardan foydalanilmaydi. Havoza mas'ul shaxs tekshiruvi va belgilangan ruxsatsiz foydalanishga topshirilmaydi; o'zgartirishlar faqat tasdiqlangan yechim asosida amalga oshiriladi. SHHV, yiqilishdan himoya tizimi, xavfli hududni to'sish, ob-havo monitoringi, qutqaruv rejasi va kundalik ko'rik majburiy hisoblanadi.

Kasbning nomi:	Qurilish duradgori	
Mashg'ulot nomining kodi:	71150	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Yog'och materiallarini o'lchash, belgilash, arralash, randalash, yelimlash va oddiy montaj ishlarida ishlab chiqarish amaliyoti; kamida 6 oy amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Mehnat sharoiti va ish turiga doir qonunchilikda belgilangan yosh hamda tibbiy talablarga javob berish; qo'l va barmoqlar harakatchanligi, ko'rish aniqligi va jismoniy chidamlilik; chizma, o'lcham va yo'riqnomalar bilan diqqatli ishlash; materiallardan tejamkor foydalanish, ish joyida tartib va tozalikni saqlash; mas'uliyat, aniqlik, jamoada ishlash, kasbiy muloqot va o'z ishini tekshirish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1)boshlang'ich professional ta'lim 2)o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	Qurilish duradgori Duradgor-montajchi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
		3 — Eshik o'rnatuvchi 3 — Duradgor-oynachi 4 — Umumqurilish ishlari ustasi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.3 - Oddiy duradgorlik ishlarini bajarish	B1.01.3 - Yog'och materiallarini turlarga ajratish va tanlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish topshirig'i, chizma va material spetsifikatsiyasini o'rganish.
		2. Ish joyini xavfsiz tashkil etish hamda zarur SHHVni tayyorlash.
		3. Yog'och materiallarining markirovkasi, miqdori va kuzatuv hujjatlarini tekshirish.
		4. Yog'och materiallarini turi, navi va ishlov berilganlik darajasi bo'yicha ajratish.
		5. Yog'ochning namligi, o'lchami, qiyshayishi, yorilishi, chirishi va boshqa nuqsonlarini tekshirish.
		6. Materiallarni bajariladigan ish va loyiha talablariga muvofiq tanlash, yaroqsizlarini ajratish.

		7. Tanlangan materiallarni quruq, shamollatiladigan joyda to'g'ri taxlash va natijalarni qayd etish. Ko'nikmalar: Duradgorlik asbob-uskunalaridan foydalanish va xavfsiz ishlay olish. Yog'och materiallarni turlarga ajrata olish. Turiga qarab yog'och materiallarini tanlay olish. Potensial xavflarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tezkor choralar ko'rish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish. Shaxsiy himoya vositalarning yaroqligini tekshirish va ulardan to'g'ri foydalana olish. Namlik o'lchagich, elektron ro'yxat va material markirovkasidan foydalana olish. Bilimlar: Duradgorlik asbob-uskunalaridan foydalanish va xavfsiz ish o'rnini tashkil qilish tartibi. Yog'och materiallari turlari va xususiyatlari. Yog'och materiallarning sifatiga qo'yiladigan talablar. Texnika xavfsizligi, yong'in xavfsizligi qoidalari, evakuatsiya va texnik ekspluatatsiya talablari. Shaxsiy himoya vositalari turlari va ulardan foydalanish tartibi. Qurilish maydonida uchraydigan asosiy xavf-xatarlarni oldini olish usullari. Yog'och namligining deformatsiya va yelimlanish sifatiga ta'siri, resurs tejamkor kesish va chiqindilarni saralash asoslari.
	B1.02.3 - Duradgorlik ishlari uchun yog'och materiallarini randalash va arralash	Mehnat harakatlari: 1. Ishchi chizma va kesish kartasi asosida tayyor detal o'lchamlarini aniqlash. 2. Arralash va randalash uskunolari, himoya qopqoqlari hamda chang so'rish tizimini tekshirish. 3. Yog'och materialini o'lchash va kesish chiziqlarini aniq belgilash. 4. Ishlov beriladigan materialni tayanchga xavfsiz joylashtirish va mahkamlash. 5. Yog'och materialini belgilangan o'lchamda bo'ylama arralash. 6. Yog'och materialini belgilangan o'lchamda ko'ndalang arralash. 7. Yog'och yuzasi va qirralarini talab etilgan o'lcham hamda sillqlikka qadar randalash. 8. Tayyor detal o'lchami va yuzasini tekshirish, chiqindilarni saralash hamda ish joyini tozalash. Ko'nikmalar:

		Ishchi chizmalarni o'qish, chizmaga asosan belgilash va arralash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Ishchi loyiha chizmalarini o'qish va tushuna olish.
		Randa bilan to'g'ri va xavfsiz ishlay olish.
		Yog'och yuzasini tekis va silliq qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Yog'och materiallarni ko'ndalang va bo'ylamasiga arralash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Asbob-uskunalar va materiallardan loyiha talablariga muvofiq foydalana olish.
		Kamchiliklarni aniqlash va bartaraf eta olish.
		Lazerli o'lchov, yo'naltiruvchi shina va chang so'rish qurilmasidan foydalana olish.
		Bilimlar:
		Ishchi loyiha va texnologik kartaning mazmuni, tuzilishi va qo'llanish tartibi.
		Yog'och materiallarini o'lchash va belgilash qoidalari.
		Yog'ochga ishlov berish dastgohlaridan foydalanish qoidalari.
		Yog'och turlari va ularning xususiyatlari.
		Randa asbobining tuzilishi va ishlash qoidalari.
		Randalash usullari.
		Mehnat xavfsizligi qoidalari.
		Loyiha hujjatlarida belgilangan yog'och, va profil turlari.
		Kesuvchi asbob geometriyasi, dastgoh himoya qurilmalari, changning salomatlikka ta'siri va chiqindini qayta foydalanishga ajratish mezonlari.
	B1.03.3 - Duradgorlik yelimini tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha va ishlab chiqaruvchi yo'riqnomasida belgilangan yelim turini aniqlash.
		2. Yelimning markirovkasi, yaroqlilik muddati, saqlash sharoiti va qadoq butligini tekshirish.
		3. Yelim tayyorlash uchun toza idish, o'lchash vositalari, aralashtirgich va SHHVni tayyorlash.
		4. Yelim komponentlarini retseptura bo'yicha aniq dozalash.
		5. Quruq yoki suyuq komponentlarni belgilangan ketma-ketlikda idishga solish.
		6. Komponentlarni ishlab chiqaruvchi ko'rsatmasidagi vaqt va tezlikda aralashtirish.
		7. Zarur bo'lsa, aralashmani yetiltirish yoki qayta aralashtirish vaqtiga rioya qilish.
		8. Tayyor yelimning bir xilligi, quyuqligi va ishlash muddatini tekshirish.

		9. Yelimni sinov yuzasida qo'llab, materiallar bilan mosligini baholash.
		10. Tayyor yelimni belgilangan muddatda ishlatish, qoldiq va idishlarni xavfsiz yig'ish hamda asboblarni tozalash.
		Ko'nikmalar:
		Ish turiga mos asbob-uskunalar, materiallar va resurslarni to'g'ri tanlay olish.
		Asbob-uskunalarining ishlash holatini tekshirish va ishga yaroqli holatga keltirish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Duradgorlik yelimi turini aniqlash va zarur materiallarni tanlay olish.
		Yelimning tayyor holatini (quyuqligi, sifatini) aniqlay olish.
		Duradgorlik yelimlari turlarini ishlatish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Texnik ma'lumot varag'i va xavfsizlik ma'lumot varag'idan kerakli ko'rsatkichlarni topish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Bilimlar:
		Asbob-uskunalarini qabul qilish, tekshirish va saqlash talablari.
		Materiallarni tayyorlash, suv va yelim aralashmalarining nisbati va sarf me'yorlari.
		Duradgorlik yelimlarining turlari va xususiyatlari.
		Yelimlash ishlarida qo'llaniladigan asosiy asbob-uskunalar, materiallar va ularning qo'llanish sohasi.
		Mehnat xavfsizligi va sanitariya qoidalari.
		Suvga chidamlilik sinflari, ochiq vaqt, presslash vaqti, emissiya va kimyoviy xavfsizlik talablari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Jamoa tarkibida ishlash, aloqa va topshiriqlarni bajarishda belgilangan nazoratga rioya qilish
		2. Mehnat muhofazasi, elektr va texnik xavfsizlik qoidalariga qat'iy amal qilish va shaxsiy xavfsizlikni ta'minlash uchun shaxsan javobgar.
		3. Asbob-uskuna va yordamchi vositalardan to'g'ri va xavfsiz foydalanish, ularning ishga yaroqli holatini nazorat qilishda mas'ul.
		4. Mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish
		5. Ish jarayonida yuzaga kelgan oddiy tashkiliy muammolarni mustaqil hal etadi, xavfsizlikka tahdid soluvchi holatlarda darhol rahbarga xabar beradi.
		6. Ish muhitidagi tozalik, tartib va xavfsiz ish sharoiti saqlanishini ta'minlab, ish natijasi doirasida shaxsiy mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi.

B2.3 - O'rtacha murakkablikdagi duradgorlik ishlarini bajarish	B2.01.3 - Yog'och eshik bloklarini o'rnatish	Mehnat harakatlari:
		1. Eshik ochilmasi, eshik bloki va loyiha o'lchamlarini o'zaro solishtirish.
		2. Eshik blokining komplektligi, markirovkasi, yuzasi va furniturasini tekshirish.
		3. Montaj asboblari, mahkamlagichlar, zichlagichlar va SHHVni tayyorlash.
		4. Eshik kesagini ochilmaga joylashtirish va ponalar bilan vaqtincha mahkamlash.
		5. Kesakning vertikaligi, gorizontalligi, diagonallari va montaj tirqishlarini tekshirish.
		6. Kesakni loyiha va ishlab chiqaruvchi yo'riqnomasiga muvofiq anker yoki vintlar bilan mahkamlash.
		7. Eshik polotnosini oshiq-moshiqlarga osish va dastlabki sozlashni bajarish.
		8. Montaj chokini belgilangan izolyatsiya va zichlash materiallari bilan to'ldirish hamda qoplama elementlarini o'rnatish.
		9. Eshikning ochilishi, yopilishi, qulflanishi va tirqishlarini yakuniy tekshirish, sozlash va natijani qayd etish.
		Ko'nikmalar:
		Yog'och eshiklarni o'rnatish olish.
		Yog'och eshik bloklarini yig'ish va o'rnatish olish.
		Eshik qismlarini aniq o'lchash va muvofiqlashtirish olish.
		Garnitura, sharnir va boltlar bilan ishlay olish.
		Ravon va to'g'ri ishlaydigan eshikni o'rnatish olish.
		Montaj jarayoni uchun asbob-uskunalarini xavfsiz va samarali foydalanishga tayyorlay olish.
		Lazer sath o'lchagich, elektron chek-list va fotoqayd bilan ishlay olish.
		Bilimlar:
		Yog'och eshiklarni o'rnatish usullari.
		Eshiklarni o'rnatishga qo'yiladigan talablar.
		Yog'och eshik turlari va konstruksiyasi.
		Garnitura va oshiq-moshiq turlari, ularning funksiyasi.
		Eshik o'lchamlari va montaj qoidalari.
		Montajda qo'llaniladigan elektr va qo'l asbob-uskunalarini hamda ulardan foydalanish qoidalari.
		Yong'inga chidamli, akustik va xavfsizlik eshiklarini o'rnatishdagi maxsus cheklovlar hamda to'siqsiz muhit yechimlarining loyiha talablariga bog'liqligi.
		Mehnat harakatlari:
		1. Eshik polotnosi, kesak va mavjud oshiq-moshiqlar holatini ko'zdan kechirish.

	B2.02.3 - Yog'och eshiklarga oshiq-moshiq o'rnatish va ta'mirlash	2. Eshik massasi va konstruksiyasiga mos oshiq-moshiq turini tanlash.
		3. Shablon asosida oshiq-moshiq o'rinlarini belgilash.
		4. Belgilangan joylarda uyalarni kesish yoki frezalash.
		5. Oshiq-moshiq qismlarini polotno va kesakka aniq o'rnatib mahkamlash.
		6. Eshik polotnosini osish, tirqishlari va ochilib-yopilishini tekshirish.
		7. Oshiq-moshiqlarni balandlik, yon siljish va bosim bo'yicha sozlash.
		8. Bo'shagan, yeyilgan yoki shikastlangan oshiq-moshiqlarni ta'mirlash yoki almashtirish.
		9. Mahkamlagichlar, tirqishlar va eshikning ravon ishlashini yakuniy nazorat qilish.
		Ko'nikmalar:
		Eshik detallarini o'rnatish.
		Eshik furniturasini texnologik talablar asosida o'rnatish.
		Yog'och eshiklarga oshiq-moshiq joyini aniq o'lchash, kesish va to'g'ri o'rnatish.
		Oshiq-moshiqlarni to'g'ri o'rnatish va sozlay olish.
		Eshik va deraza ochiqliklarini mustahkamlash bo'yicha konstruktiv yechimlarni qo'llay olish.
		Nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish.
		Eshikning ravon ishlashini ta'minlay olish.
		Shovqinni kamaytiruvchi zichlovchi lentani to'g'ri yopishtirish va profillarni mustahkam mahkamlash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Shablon va markazlash moslamasi yordamida furniturani takroriy aniqlikda o'rnatish.
		Bilimlar:
		Eshiklarning qismlari.
		Eshik va deraza o'rnatishda nivelir, lazer chizma, ruletka va boshqa o'lchov asboblariidan foydalanish talablari.
		Eshik va deraza ochiqliklari uchun qo'llaniladigan mustahkamlash usullari.
		Oshiq-moshiq turlari va ularning vazifasi.
		Eshik konstruksiyasi va ishlash prinsipi.
		O'rnatish va ta'mirlash texnologiyalari.
		Oshiq-moshiqning yuk ko'tarish qobiliyati, mahkamlagich materiali va korroziyaga chidamlilik talablari.
		Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha va furnitura yo'riqnomasi bo'yicha qulf hamda tutqich turini tekshirish.

	B2.03.3 - Yog'och eshiklarga tutqich va qulf o'rnatish	2. Eshik polotnosida qulf, tutqich va javob plankasi o'rnini o'lchash hamda belgilash.
		3. Shablon bo'yicha teshik va uyalarni burg'ilash, kesish yoki frezalash.
		4. Qulf korpusini tayyorlangan uyaga joylashtirish va mahkamlash.
		5. Javob plankasini kesakda qulf tiliga moslab o'rnatish.
		6. Tutqich, silindr, qoplama va boshqa furnitura qismlarini o'rnatish.
		7. Qulf va tutqichning markazlanishi, erkin harakati va qulflanishini tekshirish.
		8. Aniqlangan ishqalanish, bo'shashish va mos kelmasliklarni sozlash orqali bartaraf etish.
		9. Elektromexanik qulf mavjud bo'lsa, elektr qismini vakolatli mutaxassis bilan muvofiqlashtirib yakuniy sinovdan o'tkazish.
		Ko'nikmalar:
		Eshik detallarini o'rnatish olish.
		Eshik detallariga ishlov berish va ularni o'rnatish olish.
		Yog'och eshiklarga o'rnatiladigan tutqichlar o'rnini belgilay olish.
		O'lchash asboblari (chizg'ich, ruletka) aniq foydalana olish.
		Yog'och eshiklarga tutqichlarni o'rnatish olish.
		O'rnatilgan qulf va tutqichlarni ish sifatini nazorat qila olish.
		Nivelir, ruletka, lazer yoki boshqa o'lchov asboblari yordamida aniq tekshira olish.
		Burg'u, buragich, bolg'a kabi asboblarni ishlay olish.
		Yog'och material bilan ehtiyotkor ishlay olish.
		Mayda xatolarni tezda aniqlab, tuzatish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Qulf va tutqichni to'g'ri markazlash va tekis o'rnatish olish.
		Qulf shablони, markazlash moslamasi va ishlab chiqaruvchi sozlash yo'riqnomasidan foydalana olish.
		Bilimlar:
		Eshiklarning qismlari.
		Eshiklarni qismlarini o'rnatish ketma-ketligi.
		Yog'och turlari va ularning xususiyatlari.
		Qulf va tutqich turlari, ularning tuzilishi.
		O'lchash va belgilash usullari.
		Qulf mexanizmlarining ishlash prinsipi.
		Asbob-uskunalaridan foydalanish qoidalar.

		Elektromexanik qulflar va kirishni nazorat qilish tizimlari haqida boshlang'ich tushuncha, kafolat va sertifikat talablarini buzmaslik.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Ishni sifatli va talabga muvofiq bajarish uchun javobgarlik
		2.Muammolarni o'z vaqtida hal qilish
		3.Qaysi asbob va usulni qo'llashni mustaqil tanlash
		4.Ish joyida xavfsiz ish muhitini ta'minlab, mehnat muhofazasi va montaj ishlari bo'yicha xavfsizlik talablariga qat'iy amal qilish
B3.3 - Duradgorlik ishlari sifatini nazorat qilish	B3.01.3 - Duradgorlik ishlari bajarilishini oddiy o'lchov vositalari yordamida nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha, texnologik karta va ishlab chiqaruvchi talablaridan nazorat mezonlarini aniqlash.
		2. O'lchash vositalarining sozligi va aniqligini tekshirish.
		3. Buyumning uzunligi, kengligi, qalinligi va diagonallarini o'lchash.
		4. Yuzalar tekisligi, qirralar to'g'riligi va burchaklarni tekshirish.
		5. Birikmalar jipsligi, tirqishlar va detallar o'zaro mosligini nazorat qilish.
		6. Eshik va boshqa harakatlanuvchi buyumlarning funksional ishlashini sinash.
		7. Nomuvofiqliklarni belgilash, sababini aniqlash va tuzatish natijasini qayta tekshirish.
		8. Nazorat natijalarini chek-list, o'lchov qaydi va fotoqayd orqali rasmiylashtirish.
		Ko'nikmalar:
		O'lchov asboblari (ruletka, chizg'ich, lazer o'lchagich)dan to'g'ri foydalanish va aniq o'lchov olish.
		Chizma va texnik hujjatlarni tushuna olish.
		Detallarni to'g'ri joylashtirish va tekshira olish.
		Millimetr darajasida aniq o'lchash qobiliyati bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Ehtiyotkorlik va diqqat bilan ishlay olish.
		Xatolarni tezda aniqlash va tuzatish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Lazer o'lchagich, raqamli burchak o'lchagich va elektron nazorat shakllaridan foydalana olish.
		Bilimlar:
		Chizmalarni o'qish va belgilarni tushunish.
		Oddiy o'lchov vositalari turlari (ruletka, chizg'ich, burchak o'lchagich).
		Duradgorlik buyumlari uchun talab etiladigan aniqlik darajasi.
		O'lchov birliklari (mm, sm, m) va ularni aylantirish.
		Nazorat va tekshirish usullari.

		Ruxsat etilgan og'ishlar, o'lchov vositalarini tekshirish, nomuvofiqlikni qayd etish va tuzatish tartibi.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Ish jarayonida yuzaga kelgan oddiy texnik muammolarni mustaqil bartaraf etish
		2.Kamchilik va xatolarni mustaqil aniqlab, tuzatish
Texnik va/yoki texnologik talab		Duradgorlik ishlari loyiha, texnologik karta, ishlab chiqaruvchi yo'riqnomasi va material xususiyatlariga muvofiq bajariladi.
		Yog'ochning turi, namligi, nuqsoni va saqlash sharoiti; kesish-randalash aniqligi; yelimning turi, yaroqlilik muddati va qotish sharoiti nazorat qilinadi.
		Qo'l va elektr asboblarning himoya qurilmalari soz, kesuvchi qismlari ishga yaroqli, changni kamaytirish vositalari mavjud bo'lishi kerak.
		Eshik va duradgorlik buyumlari ishlab chiqaruvchi toleranslari, funksional sinov va estetik talablar bo'yicha tekshiriladi.
		Material sarfi optimallashtiriladi, chiqindilar saralanadi, ish natijalari o'lchov, chek-list va fotoqayd bilan hujjatlashtiriladi.

Kasbning nomi:	Eshik o'rnatuvchi	
Mashg'ulot nomining kodi:	71190	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Eshik bloklari, furnitura va mahkamlagichlar bilan ishlash, o'lchash, montaj va sozlash bo'yicha ishlab chiqarish amaliyoti; kamida 6 oy amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Mehnat sharoiti va ish turiga doir qonunchilikda belgilangan yosh hamda tibbiy talablarga javob berish; aniq o'lchash, qo'l va elektr asboblardan xavfsiz foydalanish; og'ir buyumlarni jamoa bilan ergonomik ko'tarish va joylashtirish; mijoz, buyurtmachi va boshqa ishchilar bilan kasbiy muloqot qilish; aniqlik, estetik did, mas'uliyat, tartiblilik va nuqsonlarni mustaqil aniqlash.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1)boshlang'ich professional ta'lim 2)o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	Eshik montajchisi Eshik bloklari o'rnatuvchisi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
		3 — Qurilish duradgori 3 — Furnitura o'rnatuvchi 4 — Umumqurilish ishlari ustasi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.3 - Eshik bloklarini o'rnatish va ta'mirlash	D1.01.3 - Ichki va tashqi eshik bloklarini loyiha va ishlab chiqaruvchi talablariga muvofiq o'rnatish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha, ishlab chiqaruvchi montaj yo'riqnomasi va eshik blokining markirovkasini tekshirish.
		2. Eski eshik bloki mavjud bo'lsa, ish hududini himoyalab uni xavfsiz demontaj qilish.
		3. Eshik ochilmasining o'lchami, vertikaligi, gorizontalligi va tayanch yuzalarini tekshirish.
		4. Eshik blokining komplektligi, geometrik o'lchamlari, yuzasi va furniturasini tekshirish.
		5. Montaj asboblari, mahkamlagichlar, ponalar, zichlash materiallari va SHHVni tayyorlash.
		6. Eshik kesagini ochilmaga joylashtirib, ponalar bilan vaqtincha mahkamlash.

		7. Kesakni vertikal, gorizontal va diagonal bo'yicha tekislash.
		8. Kesakni loyiha va ishlab chiqaruvchi talablariga muvofiq anker yoki vintlar bilan mahkamlash.
		9. Eshik polotnosini oshiq-moshiqlarga osish va tirqishlarni dastlabki sozlash.
		10. Qulf, tutqich, yopish moslamasi va boshqa furniturani o'rnatish.
		11. Montaj chokini issiqlik va tovush izolyatsiyasi talablariga muvofiq to'ldirish hamda germetiklash.
		12. Qoplama taxtachalari va dekorativ elementlarni o'rnatish.
		13. Eshikning ochilishi, yopilishi, qulflanishi, zichligi va xavfsiz ishlashini sinash.
		14. O'lchov va funksional nazorat natijalarini chek-list va fotoqayd bilan rasmiylashtirish.
		Ko'nikmalar:
		Chizmalar va texnik hujjatlarni tushuna olish.
		O'lchash asboblari (ruletka, sath o'lchagich) bilan aniq ishlay olish.
		Aniq o'lchash va belgilash ishlarini bajara olish.
		Perforator, akkumulyatorli buragich va boshqa asboblardan foydalana olish.
		Ichki va tashqi eshiklar o'rtasidagi farqni hisobga olish.
		Issiqlik va tovush izolyatsiyasini ta'minlay olish.
		Nosozliklarni tez aniqlash va bartaraf eta olish.
		Xavflarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tezkor choralar ko'rish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Shaxsiy himoya vositalarning yaroqligini tekshirish va ulardan to'g'ri foydalana olish.
		Elektron chizma, lazerli o'lchov va montaj chek-listidan foydalana olish.
		Bilimlar:
		Asbob-uskunalarining vazifasi va ishlash prinsiplari.
		O'lchash, belgilash va montaj qilish usullari.
		Eshik turlari (ichki, tashqi, metall, yog'och, MDF).
		Eshik konstruksiyasi va elementlari (kesak, qoplama taxtachasi, furnitura).
		Ilgak (oshiq-moshiq) va qulf mexanizmlari tuzilishi.
		Germetikning turlari va xossalari.
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi qoidalari.
		Shaxsiy himoya vositalari turlari va ulardan foydalanish tartibi.
		Qurilish maydonida uchraydigan asosiy xavf-xatarlarni oldini olish usullari.

		Yong'inga chidamli, tutunga qarshi, akustik va xavfsizlik eshiklarining xususiyatlari hamda ularni ruxsatsiz o'zgartirish mumkin emasligi.
	D1.02.3 - Eshik bloklarini diagnostika qilish, sozlash va ta'mirlash	Mehnat harakatlari: 1. Buyurtma, loyiha va ishlab chiqaruvchi yo'riqnomasi asosida eshik blokini ko'zdan kechirish. 2. Eshik kesagi, polotno, oshiq-moshiq, qulf, tutqich, zichlagich va mahkamlagichlar holatini tekshirish. 3. Vertikallik, gorizontallik, diagonallar, tirqishlar va polotnoning erkin harakatini o'lchash. 4. Qiyshayish, ishqalanish, bo'shashish, shovqin, havo o'tkazish yoki qulflash nosozligining sababini aniqlash. 5. Polotnoni xavfsiz yechish va qayta o'rnatish. 6. Oshiq-moshiq va mahkamlagichlarni sozlash yoki almashtirish. 7. Kesakning mahkamlanishini tiklash va zarur joylarni loyiha bo'yicha mustahkamlash. 8. Zichlagich, germetik va montaj choklarini tiklash. 9. Qulf, tutqich va yopish mexanizmlarini sozlash. 10. Yong'inga chidamli yoki maxsus eshiklarning sertifikatlangan elementlarini ruxsatsiz o'zgartirmaslik. 11. Ta'mirdan so'ng ochilish-yopilish, qulflash, tirqish va zichlikni tekshirish. 12. Aniqlangan konstruktiv nuqson yoki loyiha nomuvofiqligini mas'ul shaxsga bildirish. 13. Ish natijasini chek-list va fotoqayd bilan rasmiylashtirish. 14. Ish joyini tozalash, chiqindilarni saralash va asboblarni topshirish. Ko'nikmalar: Eshik blokidagi nosozlikni tashqi belgilar va o'lchovlar orqali aniqlay olish. Sath o'lchagich, lazer o'lchagich, ruletk va burchak o'lchagichdan foydalana olish. Eshik polotnosini xavfsiz yechish va osish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish. Oshiq-moshiq, mahkamlagich va yopish mexanizmlarini sozlay olish. Qiyshayish va ishqalanishni bartaraf eta olish. Zichlagich, germetik va montaj chokini tiklash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish. Turli materialdagi eshiklar bilan ishlab chiqaruvchi yo'riqnomasi bo'yicha ishlay olish.

		Yong'inga chidamli va maxsus eshiklarda ruxsat etilgan ta'mir chegaralarini ajrata olish. Ta'mirdan keyingi funksional sinovni bajara olish. Nuqson va bajarilgan ishni fotoqayd qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish. Material va ehtiyot qismlar sarfini hisobga olish. Xavfsizlik va ergonomik ko'tarish usullarini qo'llay olish. Bilimlar: Eshik kesagi, polotno, furnitura va montaj chokining tuzilishi. Qiyshayish, ishqalanish, osilish va qulflash nosozliklarining asosiy sabablari. Yog'och, metall, MDF, alyuminiy va kompozit eshiklarni ta'mirlashdagi farqlar. Zichlagich, germetik, montaj ko'pigi va mahkamlagichlarning xususiyatlari. Yong'inga chidamli, tutunga qarshi, akustik va xavfsizlik eshiklariga qo'yiladigan cheklovlar. Ishlab chiqaruvchi kafolati va yo'riqnomasiga rioya qilish zarurati. Ta'mirdan keyingi nazorat, chek-list va fotoqayd talablari.
	D1.03.3 - Oshiq-moshiq, tutqich, qulf va boshqa furniturani o'rnatish va ta'mirlash	Mehnat harakatlari: 1. Furnitura turi va o'rnatish joyini loyiha hamda shablon bo'yicha belgilash. 2. Oshiq-moshiq o'rni uchun aniq o'yiqlik tayyorlash. 3. Oshiq-moshiqni polotno va kesakka mos mahkamlagichlar bilan o'rnatish. 4. Qulf korpusi, silindr yoki boshqa mexanizm uchun o'yiqlik va teshiklarni tayyorlash. 5. Tutqich, qulf plankasi, yopgich va cheklagichlarni o'rnatish. 6. Elektromexanik qulf yoki kirishni nazorat qilish elementlarida elektr qismini vakolatli mutaxassisga topshirish. 7. Furniturani ishlab chiqaruvchi momenti va sozlash tartibiga muvofiq mahkamlash. 8. Ochilish-yopilish, qulflash va tutqich qaytishini tekshirish. 9. Nosoz furniturani xavfsiz demontaj qilish va almashtirish. 10. Ish natijasini qayd etish, ish joyini tozalash va chiqindilarni saralash. Ko'nikmalar: Shablon, ruletk, burchak o'lchagich va markazlash moslamasi bilan aniq belgilay olish.

		Iskana, frezer, burg'u va akkumulyatorli buragichdan xavfsiz foydalana olish. Turli oshiq-moshiq va qulf mexanizmlarini o'rnatish va sozlay olish. Mahkamlagichni eshik materialiga va yuklanishga mos tanlay olish. Qulf plankasi va tilchasini aniq markazlash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish. Eshik yopgichi va cheklagichini sozlay olish. Elektromexanik furniturada vakolat chegarasini aniqlay olish. Nosozlikni aniqlash va furniturani almashtira olish. Funksional sinov va natijani fotoqayd qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish. Bilimlar: Oshiq-moshiq, qulf, tutqich, silindr, yopgich va cheklagich turlari. Furnituraning yuk ko'tarish qobiliyati va eshik massasiga mosligi. O'lchash, shablonlash, o'yiqlik va teshik tayyorlash usullari. Yog'och, MDF, metall va kompozit eshiklarda mahkamlagich tanlash mezonlari. Qulf mexanizmlarining ishlash prinsipi va sozlash tartibi. Elektromexanik qulf va kirishni nazorat qilish tizimlari asosiy tushunchalari. Yong'inga chidamli eshik furniturasini almashtirish cheklavlari. Ishlab chiqaruvchi yo'riqnomalari va kafolat shartlari. Asbob-uskunalaridan xavfsiz foydalanish talablari. Funksional sinov va ish natijalarini qayd etish tartibi.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Ish jarayonida yuzaga kelgan oddiy texnik muammolarni mustaqil bartaraf etish 2.Bajarilayotgan ish sifati uchun javobgarlik 3.Kamchilik va xatolarni mustaqil aniqlab, tuzatish
Texnik va/yoki texnologik talab		Eshik bloklari loyiha, ochilish qismi holati, devor materiali va ishlab chiqaruvchi montaj yo'riqnomasiga muvofiq o'rnatiladi. Kesakning vertikaligi, gorizontaligi va diagonallari, mahkamlagichlar joylashuvi, montaj choki, polotno tirqishlari va erkin harakati belgilangan talablar bo'yicha nazorat qilinadi. Yong'inga chidamli, tutunga qarshi, akustik, xavfsizlik yoki avtomatlashtirilgan eshiklarning

	sertifikatlangan elementlari ruxsatsiz o'zgartirilmaydi. Montaj ko'pigi, germetik, zichlagich va mahkamlagichlar asos materialiga hamda foydalanish sharoitiga mos tanlanadi. Yakuniy qabulda ochilish-yopilish, qulflash, yopgich, xavfsiz chiqish funksiyasi, tashqi ko'rinish va hujjatlashtirish tekshiriladi.
--	---

Kasbning nomi:	Duradgor-oynachi	
Mashg'ulot nomining kodi:	71250	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Oynani o'lchash, xavfsiz tashish, kesish, qirralarini ishlash va ramkaga o'rnatish bo'yicha ishlab chiqarish amaliyoti; kamida 6 oy amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Mehnat sharoiti va ish turiga doir qonunchilikda belgilangan yosh hamda tibbiy talablarga javob berish; ko'rish aniqligi, qo'l harakatlari muvofiqligi va kesuvchi materiallar bilan ehtiyotkor ishlash; SHHVdan, vakuum ushlagich va xavfsiz tashish moslamalaridan foydalanish; xavfni baholash, singan oynani xavfsiz yig'ish va chiqindini ajratish; aniqlik, mas'uliyat, jamoada ishlash va ish natijasini tekshirish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1)boshlang'ich professional ta'lim 2)o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	Duradgor-oynachi Oynachi-duradgor	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
		3 — Oynasoz 3 — Eshik o'rnatuvchi 3 — Qurilish duradgori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
E1.3 - Oddiy oyna qo'yish ishlarini bajarish	E1.01.3 - Material va asbob-uskunalarini tayyorlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Yog'ochni o'lchash, belgilash va kesish.
		2. Oynani o'lchamga mos ravishda kesish.
		3. Oyna yashiklarni ochish.
		4. Germetik va rezina qistirmalarni tayyorlash.
		5. Ish uchun kerakli materiallarni (yog'och, oyna, lak, kley va h.k.) tanlash va tayyorlash.
		6. Tayyorlangan detallarni saralash va joylash.
		7. Asbob-uskunalarini ishga tayyor holatga keltirish (tozalash, sozlash).
		8. Duradgorlik ishlarini tashkil etishda mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi talablariga amal qilish.

		9. Oyna va butlovchi materiallarning markirovkasi, qirrasi, qoplamasi va saqlash holatini tekshirish.
		Ko'nikmalar:
		Chizg'ich, ruletka va boshqa o'lchov asboblari bilan to'g'ri foydalana olish.
		Oyna kesish asbobi bilan ehtiyotkorlik bilan ishlay olish.
		Yog'ochga ishlov berish (kesish, tekislash, pardozlash) bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Asbob-uskunalarini to'g'ri tanlash va ishlatish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Ish jarayonida aniqlik va diqqatni saqlay olish.
		Rezina qistirmalarni kesa olish.
		Germetikni moslamaga o'rnatish.
		Duradgorlik asbob-uskunalaridan foydalanish va xavfsiz ishlay olish.
		Xavflarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tezkor choralar ko'rish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Shaxsiy himoya vositalarining yaroqligini tekshirish va ulardan to'g'ri foydalana olish.
		Bilimlar:
		Asbob-uskunalarining vazifasi va ishlash prinsiplari.
		O'lchash va belgilash usullari.
		Yog'och va oyna turlari, ularning xususiyatlari.
		Oyna kesish texnologiyasi.
		Oynalarning turlari va xossalari.
		Germetikning turlari va xossalari.
		Rezina qistirmalarni o'rnatish tartibi.
		Materiallarni tejash va samarali foydalanish usullari.
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi qoidalari.
		Duradgorlik asbob-uskunalaridan foydalanish va xavfsiz ish o'rnini tashkil qilish tartibi.
		Shaxsiy himoya vositalari turlari va ulardan foydalanish tartibi.
		Qurilish maydonida uchraydigan asosiy xavf-xatarlarni oldini olish usullari.
		Oyna chiqindilarini xavfsiz yig'ish va alohida saralash, germetiklarning mosligi va yaroqlilik muddati.
	E1.02.3 - Eshik va deraza oyna o'rinlariga oynalarni o'rnatish	Mehnat harakatlari:
		1. Oynani kerakli o'lchamga aniq o'lchash va belgilash.
		2. Eshik yoki deraza ramkasini tekshirish va tayyorlash (tozalash, tekislash).
		3. Oynani ehtiyotkorlik bilan kesish va oynani o'rnatish.

		4. Oynani ramkaga joylash va mustahkamlash (shtapiklar yordamida).
		5. Oyna joylashadigan o'ringa zamazka yoki maxsus germetik surtish.
		6. Ortiqcha materiallarni olib tashlash va tozalash.
		7. Tayyor ishni tekshirish (mustahkamlik, tekislik).
		8. Oynalarni deraza ko'zlaridan chiqarish va uni tozalash.
		9. O'rnatish bloklari, qistirma, shtapik va germetikni ishlab chiqaruvchi tizimiga mos tanlash hamda yakuniy nazoratni qayd etish.
		Ko'nikmalar:
		Ishchi chizmalarni o'qish, chizmaga asosan belgilay olish.
		Oynani xavfsiz va sifatli kesa olish.
		Ramka va oynani o'lchamlarga muvofiq moslashtira olish.
		Asbob-uskunalaridan (oynakesar, bolg'a, shpatel) to'g'ri foydalana olish.
		Oynalarni eshik va deraza ko'zlarida chiqarish va o'rnatish usullarini amalda qo'llay olish.
		Eshik va deraza ko'zlaridagi nuqsonlarni bartaraf etish usullarini amalda qo'llay olish.
		Germetik va zamazkani to'g'ri qo'llay olish.
		Diqqat va aniqlik bilan ishlay olish.
		Ishlarning sifatiga qo'yiladigan talablar bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Xavfsizlik qoidalariga amal qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Asbob-uskunalaridan samarali foydalanish usullarini amalda qo'llay olish.
		Asbob-uskunalar va materiallardan loyiha talablariga muvofiq foydalana olish.
		Kamchiliklarni aniqlab, bartaraf eta olish.
		Oyna qirrasini shikastlamasdan vakuum ushlagich bilan joylashtirish va fotoqayd qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Bilimlar:
		Eshik va deraza konstruksiyalari.
		Oyna o'rnatish texnologiyasi.
		Oynalarni eshik va deraza ko'zlarida chiqarish va o'rnatish usullari.
		Asbob-uskunalaridan samarali foydalanish usullari.
		Eshik va deraza ko'zlaridagi nuqsonlarni bartaraf etish usullari.
		Oyna turlari va ularning qo'llanilishi.
		Germetik materiallar va ularning xususiyatlari.
		Asbob-uskunalarining vazifasi va ishlash usullari.

		O'rnatish tirqishlari, tayanch bloklari, drenaj va germetikning sirt bilan mosligi.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Mehnat muhofazasi, elektr va texnik xavfsizlik qoidalariga qat'iy amal qilish va shaxsiy xavfsizlikni ta'minlash uchun shaxsan javobgar.
		2.Asbob-uskuna va yordamchi vositalardan to'g'ri va xavfsiz foydalanish, ularning ishga yaroqli holatini nazorat qilishda mas'ul.
		3.Ish jarayonida yuzaga kelgan oddiy tashkiliy muammolarni mustaqil hal etish
		4.Ish muhitidagi tozalik, tartib va xavfsiz ish sharoiti saqlanishini ta'minlab, ish natijasi doirasida shaxsiy mas'uliyatni o'z zimmasiga olish
E2.3 - Turli shakldagi oyalarni o'rnatish	E2.01.3 - Egri chiziqli shaklga ega oynalarni tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Chizma yoki shablon asosida egri shaklni belgilash.
		2. Maxsus oyna kesish asbobi bilan egri chiziqli bo'ylab kesish.
		3. Oynalarning qirralariga ishlov berish.
		4. Qirrilgan joylarni ehtiyotkorlik bilan ajratish.
		5. Qirralarni tekislash va silliqlash (zanglamasligi va xavfsizlik uchun).
		6. Egri shaklni qattiq shablon yoki raqamli o'lchov ma'lumotlari asosida tekshirish.
		Ko'nikmalar:
		Oyna kesish va qirralarga ishlov berish asboblardan xavfsiz foydalana olish.
		Turli shakldagi oynalarni shablon bo'yicha kesa olish.
		Egri chiziqli oynalarning qirralariga xavfsiz ishlov bera olish.
		Oynakesar asbobini mahorat bilan boshqara olish.
		Mayda va nozik ishlarga diqqat bilan yondashish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Qirralarni pardoqlash va xavfsiz holatga keltirish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Shablon tayyorlash va egri konturdagi xatoni aniqlay olish.
		Bilimlar:
		Oyna materialining xususiyatlari va sinuvchanligi.
		Egri chiziqli shakldagi oynalarni kesish usullari.
		Egri chiziqli shakldagi oynalarning qirralariga ishlov berish usullari.
		Asbob-uskunalaridan samarali foydalanish usullari.
		Qirralarga ishlov berish (shlifovka) qoidalar.
		Egri kontur geometriyasi, minimal radius va qirra sifatining mustahkamlikka ta'siri.

	E2.02.3 - Eshik va deraza oyna o'rinlariga turli shakldagi oynalarni o'rnatish	Mehnat harakatlari:
		1. Eshik va deraza ramalarini kerakli o'lcham va shaklda belgilash.
		2. Eshik va deraza ko'zlariga to'g'ri chiziqli shaklda kesilgan oynalarni o'rnatish.
		3. Eshik va deraza ko'zlariga egri chiziqli shaklda kesilgan oynalarni o'rnatish.
		4. Oynani kesish (to'g'ri, dumaloq, oval va boshqa shakllarda).
		5. Oyna chetlarini silliqlash va xavfsiz holatga keltirish.
		6. Oynani ehtiyotkorlik bilan o'rnatish va mahkamlash.
		7. Germetik (zamazka, silikon) vositalar bilan yopish va izolyatsiya qilish.
		8. Shovqinni kamaytiruvchi zichlovchi lenta yopishtirish va texnik talablarga muvofiq mahkamlash.
		9. Shaklli oynani ramkaga nuqtaviy zo'riqish bermaydigan tayanchlar bilan joylashtirish va nazorat qilish.
		Ko'nikmalar:
		Chizma va eskizlar asosida aniq o'lchay olish.
		Turli shaklda kesilgan oynalarni ramkaga o'rnatish olish.
		Egri chiziqli oynalarni kesish asbob-uskunalaridan xavfsiz foydalana olish.
		Egri chiziqli shakldagi oynalarni mahkamlash talablariga muvofiq ishlay olish.
		Oynani turli shakllarda kesish mahorati bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Asbob-uskunalaridan (oynakesar, bolg'a, shpatel) foydalana olish.
		Ehtiyotkorlik va xavfsizlik qoidalariga amal qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Shaklli oynani jamoaviy usulda xavfsiz ko'tarish va aniq joylashtira olish.
		Bilimlar:
		Oyna kesish texnologiyasi va prinsipi.
		Eshik va deraza konstruksiyalari tuzilishi.
		Murakkab oyna solish ishlarini bajarish usullari.
		Egri chiziqli shaklda oynalarni kesish uchun qo'llaniladigan asbob-uskunalaridan foydalanish usullari.
		Egri chiziqli shaklda kesilgan oynalarni mahkamlash usullari.
		Oynaning turlari (oddiy, mustahkamlangan, dekorativ).

		Germetik materiallar va ulardan foydalanish usullari.
		Geometrik shakllar va o'lchash asoslari.
		Shaklli oynalarda tayanch nuqtalari, qirra tirgishlari va termik kengayishni hisobga olish.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Ishni sifatli va talabga muvofiq bajarish uchun javobgarlik
		2.Muammolarni o'z vaqtida bartaraf qilish
		3.Qaysi asbob va usulni qo'llashni mustaqil tanlash
		4.Ish joyida xavfsiz ish muhitini ta'minlab, mehnat muhofazasi va montaj ishlari bo'yicha xavfsizlik talablariga qat'iy amal qilish
E3.3 - Xavfsizlik va maxsus xususiyatli oynalarni tayyorlash va o'rnatish	E3.01.3 - Xavfsizlik va maxsus xususiyatli oynalarni ishga tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha va buyurtma bo'yicha oyna turi, qalinligi, o'lchami, ishlov turi va markirovkasini tekshirish.
		2. Temperlangan, laminatlangan (tripleks), armaturalangan, energiya tejamkor yoki shisha paketni bir-biridan ajratish.
		3. Oynaning qirrasi, burchagi, qoplamasi va yuzasini nuqsonlar bo'yicha tekshirish.
		4. O'lchov va shablonlarni ishlab chiqaruvchi ruxsatlari bilan solishtirish.
		5. Temperlangan oynani temperlashdan keyin kesish, burg'ulash yoki qirrasini ishlash mumkin emasligini hisobga olish.
		6. Laminatlangan oynani faqat mos uskuna va texnologiya bo'yicha tayyorlash.
		7. Low-E yoki qoplamali oynaning qoplama tomonini aniqlash va shikastlanishdan himoyalash.
		8. O'rnatish bloklari, rezina qistirma, profil, germetik va mahkamlagichlarni komplektlash.
		9. Tayyor oyna va butlovchi qismlarni markirovka qilish, himoyalash va xavfsiz saqlash.
		Ko'nikmalar:
		Oyna markirovkasini o'qish va turini aniqlay olish.
		Nuqson, qirra shikasti va qoplama zararlanishini aniqlay olish.
		O'lchov va shablonni aniq tekshira olish.
		Temperlangan oyna bilan ishlash cheklovlarini qo'llay olish.
		Laminatlangan oynani mos asbob bilan ishlay olish.
		Qoplamali oynaning funksional tomonini aniqlay olish.
		Vakuum ushlagich va tashish aravachasidan xavfsiz foydalana olish.
		Butlovchi qismlarni loyiha va ishlab chiqaruvchi talabiga mos tanlay olish.

		Markirovka, saqlash va fotoqaydni amalga oshirish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Bilimlar:
		Temperlangan, laminatlangan, armaturalangan, qoplamali va energiya tejankor oynalarning xususiyatlari.
		Shisha paket tuzilishi, masofa ramkasi va germetik qatlam vazifasi.
		Oyna markirovkasi va ishlab chiqaruvchi hujjatlarini o'qish va talqin qilish qoidalari.
		Temperlangan oynaga keyingi mexanik ishlov berish taqiqlanishining sababi.
		Qoplamali oynani saqlash va qoplama tomonini aniqlash usullari.
		Oyna qirrasi va burchagidagi nuqsonlarning mustahkamlikka ta'siri.
		Germetik, qistirma va o'rnatish bloklarining mosligi.
		Kesilish, sinish va og'ir yuk bilan bog'liq xavflar hamda SHHV talablari.
	E3.02.3 - Xavfsizlik va maxsus xususiyatli oynalarni o'rnatish	Mehnat harakatlari:
		1. Ramka yoki fasad tizimining geometriyasi, drenaj yo'llari va tayanch yuzalarini tekshirish.
		2. O'rnatish bloklarini loyiha va ishlab chiqaruvchi sxemasiga muvofiq joylashtirish.
		3. Oynani vakuum ushlagich yordamida xavfsiz ko'tarish va o'rnatish joyiga keltirish.
		4. Oynani qirralariga nuqtaviy zo'riqish bermasdan ramkaga joylashtirish.
		5. Rezina qistirma, shtapik, bosuvchi profil yoki mexanik ushlagichlarni belgilangan ketma-ketlikda o'rnatish.
		6. Strukturaviy yoki ob-havoga chidamli germetikni faqat tizim talabiga muvofiq qo'llash.
		7. Shisha paketning qoplama tomoni, markirovkasi va yo'nalishini tekshirish.
		8. O'rnatilgandan so'ng tirqish, tayanch, zichlik, tashqi ko'rinish va xavfsizlikni nazorat qilish.
		9. Natijani chek-list va fotoqayd bilan rasmiylashtirish, himoya plyonkalarini topshiriqqa muvofiq qoldirish yoki olib tashlash.
		Ko'nikmalar:
		Vakuum ushlagichlar bilan jamoaviy ko'tarish va aniq joylashtira olish.
		O'rnatish bloklarini to'g'ri joylashtira olish.
		Qistirma, shtapik va bosuvchi profillarni shikastlamasdan o'rnata olish.

		Germetikni toza, uzluksiz va loyiha kesimiga muvofiq surtish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Qoplamali va shisha paketlarning to'g'ri yo'nalishini tekshira olish.
		Nuqtaviy zo'riqish va qirra shikastini oldini olish.
		Drenaj va shamollatish teshiklarini berkitmaslik bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Sifat nazorati, chek-list va fotoqaydni bajara olish.
		Bilimlar:
		Maxsus oynalarni ramka va fasad tizimlariga o'rnatish prinsiplari.
		O'rnatish bloklari, qistirma, shtapik, profil va mexanik ushlagichlarning vazifasi.
		Germetiklarning mosligi, sirt tayyorlash va qotish sharoitlari.
		Shisha paket drenaji, bosimni tenglashtirish va qoplama yo'nalishi.
		Oyna qirrasida nuqtaviy zo'riqish va termik sinish xavfi.
		Yirik va og'ir oynalarni ko'tarish hamda xavfli hududni tashkil etish qoidalari.
		O'rnatilgandan keyingi sifat nazorati va hujjatlashtirish talablari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Ish jarayonida yuzaga kelgan oddiy texnik muammolarni mustaqil bartaraf etish
		2.Bajarilayotgan ish sifati uchun javobgarlik (oynaning to'g'ri o'rnatilishi, mustahkamligi)
		3.Kamchilik va xatolarni mustaqil aniqlab, tuzatish
Texnik va/yoki texnologik talab	Oyna ishlari loyiha, oyna markirovkasi, ishlab chiqaruvchi va tizim yo'riqnomalari hamda xavfsizlik talablariga muvofiq bajariladi.	
	Oynaning turi, qalinligi, o'lchami, qirrasida, qoplamasi va nuqsonlari; ramka geometriyasi, tayanch bloklari, qistirma, drenaj va germetik mosligi tekshiriladi.	
	Temperlangan oyna temperlashdan keyin kesilmaydi yoki burg'ulanmaydi; shisha paket ochilmaydi; qoplamali oynaning funksional tomoni saqlanadi.	
	Oyna vakuum ushlagich, mos tashish aravachasi va SHHV bilan xavfsiz ko'tariladi; xavfli hudud cheklanadi.	
	O'rnatilgandan so'ng tayanch, tirqish, zichlik, drenaj, tashqi ko'rinish va markirovka nazorat qilinib, natija fotoqayd bilan rasmiylashtiriladi.	

Kasbning nomi:	Keng profildagi umumqurilish ishlari ustasi	
Mashg'ulot nomining kodi:	71150	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	4	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Umumqurilish ishlarining kamida ikki turi bo'yicha ishlab chiqarish tajribasi; tegishli yo'nalishda kamida 1 yil amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Mehnat sharoiti va ish turiga doir qonunchilikda belgilangan yosh hamda tibbiy talablarga javob berish; loyiha, texnologik xarita, ish hajmi va resurslarni tahlil qilish; ish usulini tanlash, brigada vazifalarini taqsimlash va bajarilishini muvofiqlashtirish; standart va nostandart vaziyatlarda asosli qaror qabul qilish hamda yuqori xavfda ishni to'xtatish; raqamli chizma, elektron chek-list va fotoqayd bilan ishlash; sifat, xavfsizlik, muddat, material sarfi va ish natijalari uchun mas'uliyat.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1)boshlang'ich professional ta'lim 2)o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	Umumqurilish ishlari ustasi Qurilish ishlari brigada ustasi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
		3 — Betonchi va armaturachi 3 — G'isht teruvchi 3 — Tom yopuvchi 3 — Qurilish duradgori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
F1.4 - Keng profildagi umumqurilish ishlariga tayyorgarlik ko'rish	F1.01.4 - Ish o'rnini tashkil qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish topshirig'i, loyiha, texnologik karta va smena rejasini o'rganish.
		2. Ish hududidagi kommunikatsiyalar, transport yo'llari va xavf manbalarini aniqlash.
		3. Ish ruxsatnomalari va xavflarni baholash hujjatlarining mavjudligini tekshirish.
		4. Ish hududini to'sish, ogohlantiruvchi belgilar va xavfsiz kirish-chiqish yo'llarini tashkil etish.

		5. Ish joylari, material saqlash zonalari va chiqindi yig'ish joylarini belgilash.
		6. Yoritish, elektr ta'minoti, shamollatish va yong'inga qarshi vositalarni tekshirish.
		7. Asbob-uskunalar, yordamchi jihozlar va SHHVning tayyorligini tekshirish.
		8. Brigada a'zolari o'rtasida vazifalar va xavfsizlik talablarini aniqlashtirish.
		9. Ish ketma-ketligi, material uzatish va mexanizmlar harakatini muvofiqlashtirish.
		10. Chang, shovqin, chiqindi va atrof-muhitga ta'sirni kamaytirish choralarini belgilash.
		11. Ish joyining tayyorligini qayd etish va ish boshlanishiga ruxsat olish.
		Ko'nikmalar:
		Ish o'rnini tozalash va tayyorlash ishlarini bajara olish.
		Chizmalar va loyihalarni o'qish va ish o'rnida o'lchov ishlarini bajara olish.
		Tayyorgarlik ishlarini bajara olish.
		Qurilish asboblari (bolg'a, nivelir, perforator va boshqalar) foydalana olish.
		Materiallarni to'g'ri tanlash va hisoblay olish.
		Muammolarni tez va samarali hal qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Mavjud xavflarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha tezkor choralar ko'rish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Shaxsiy himoya vositalarining yaroqligini tekshirish va ulardan to'g'ri foydalana olish.
		Elektron chizma/BIM ko'ruvchi, ish jadvali, raqamli chek-list va fotoqayd bilan ishlay olish.
		Bilimlar:
		Umumqurilish ishlarida ishlatiladigan material turlari va ularning xossalari.
		Umumqurilish ishlarini bajarish uchun ish o'rinlariga qo'yiladigan talablar.
		Chizmalar, sxemalar va texnik hujjatlar.
		Qurilish texnologiyalari va usullari.
		Qurilish materiallari turlari va xossalari.
		Asbob-uskunalarining ishlash prinsiplari.
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo'yicha talablar.
		Shaxsiy himoya vositalari turlari va ulardan foydalanish tartibi.
		Qurilish maydonida uchraydigan asosiy xavf-xatarlarni oldini olish usullari.

		Ish ruxsatnomasi, xavflarni baholash, chiqindilarni boshqarish, chang-shovqinni kamaytirish va energiya tejamkorligi asoslari.
	F1.02.4 - Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarini qabul qilish	Mehnat harakatlari: 1. Qabul qilinadigan materiallar, buyumlar va konstruksiyalar ro'yxatini loyiha hamda spetsifikatsiya bilan solishtirish. 2. Yuk xati, sertifikat, pasport va muvofiqlik hujjatlarini tekshirish. 3. Markirovka, partiya raqami, ishlab chiqarilgan sana va yaroqlilik muddatini tekshirish. 4. Materiallarning miqdori, o'lchami, massasi va komplektligini aniqlash. 5. Material va konstruksiyalarni tashqi nuqsonlar, deformatsiya, namlanish va shikastlanish bo'yicha ko'zdan kechirish. 6. Nazorat talab etilganda o'lchash yoki namuna olish ishlarini tashkil etish. 7. Nomuvofiq yoki shikastlangan mahsulotlarni ajratish va belgilash. 8. Qabul qilingan mahsulotlarni turiga mos sharoitda tushirish, joylashtirish va saqlash. 9. Qabul natijalari, nomuvofiqliklar va saqlash joylarini reyestrda qayd etish. 10. Materiallar kuzatuvchanligini markirovka, elektron reyestr va fotoqayd orqali ta'minlash. Ko'nikmalar: Ishchi loyiha chizmalarini o'qish va tushuna olish. Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarining sifatini tekshirish usullarini amalda qo'llay olish. Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarini belgilangan talablar asosida qabul qila olish. Texnik hujjatlar va sertifikatlarni o'qish va tushuna olish. O'lchash asboblardan (ruletk, tarozi va boshqalar) to'g'ri foydalana olish. Qurilish materiallarini turlari va xususiyatlarini farqlay olish. Kamchiliklar va nuqsonlarni aniqlab, bartaraf eta olish. Omborda materiallarni to'g'ri joylash va saqlashni tashkil qila olish. Asbob-uskunalar va materiallardan loyiha talablariga muvofiq foydalana olish. Mehnat xavfsizligi qoidalariga amal qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.

		Materiallar kuzatuvchanligi uchun elektron reyestr va fotoqayddan foydalana olish.
		Bilimlar:
F1.03.4 - Asbob-uskuna, jihoz va mashina- mexanizmlarni tanlash		Keng profildagi qurilish ishlarida ishlatiladigan qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarining turlari.
		Keng profildagi qurilish ishlarida ishlatiladigan qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarining xossalari.
		Qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarining sifatini nazorat qilish tartibi.
		Qurilish materiallari va konstruksiyalarining asosiy turlari va standartlari.
		Qabul qilish tartibi va qoidalari.
		Omborxonada saqlash shartlari.
		Yuklash-tushirish ishlarining xavfsiz usullari.
		Asosiy o'lchash va nazorat asboblari asoslari.
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish turi, hajmi va sharoitiga mos asbob-uskuna, jihoz va mexanizmlarni aniqlash.
		2. Uskuna pasporti, foydalanish yo'riqnomasi va texnik xizmat belgilarini tekshirish.
		3. Mashina va mexanizmlarning komplektligi, himoya qurilmalari va tashqi holatini ko'zdan kechirish.
		4. Elektr kabeli, yerga ulash, favqulodda to'xtatish va signalizatsiya vositalarini tekshirish.
		5. Kesuvchi, burg'ilovchi va boshqa ishchi qismlarni vazifaga mos tanlash hamda o'rnatish.
		6. Uskunani ishga tushirmasdan oldin sinov rejimida tekshirish.
		7. Nosoz uskuna yoki asbobni belgilash, foydalanishdan chiqarish va mas'ul shaxsga xabar berish.
		8. Ish yakunida asbob-uskunalarni tozalash, texnik holatini qayd etish va xavfsiz saqlash.
		Ko'nikmalar:
		Keng profildagi umumqurilish ishlarida asbob-uskuna, jihoz va mashina-mexanizmlardan xavfsiz foydalana olish.
		Asbob-uskuna, jihoz va mashina-mexanizmlarni ish turiga mos tanlay olish.
		Qo'l asboblari (bolg'a, otvyortka, shpatel va h.k.) bilan ishlay olish.
		Elektr va mexanik uskunalaridan foydalana olish.
		Mashina va mexanizmlarni boshqarish asoslarini amalda qo'llay olish.
		Texnik nosozliklarni tezda aniqlay olish.

		Ish joyida material va asboblarni qulay va xavfsiz tarzda joylashtira olish.
		Uskuna pasporti, chek-list va texnik xizmat belgilarini o'qiy olish.
		Bilimlar:
		Keng profildagi umumqurilish ishlarini bajarish uchun asbob-uskuna, jihoz va mashina-mexanizmlarni xavfsiz ishlatish usullari.
		Keng profildagi umumqurilish ishlarini bajarish uchun asbob-uskuna, jihoz va mashina-mexanizmlarni tanlash usullari.
		Mashina-mexanizmlarning ishlash prinsipi va qo'llanilish sohalari.
		Texnik xarakteristikalar va tanlash mezonlari.
		Qurilish texnologiyalari va ish usullari.
		Mashina va mexanizmlarga xizmat ko'rsatish qoidalari.
		Mehnat xavfsizligi va texnika xavfsizligi talablari.
		Uskunani tanlash mezonlari, himoya qurilmalari, energiya manbalarini bloklash va texnik xizmat intervallari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.Asbob-uskuna va yordamchi vositalardan to'g'ri va xavfsiz foydalanish, ularning ishga yaroqli holatini nazorat qilishda mas'ul
		2.Ish jarayonida yuzaga kelgan oddiy tashkiliy muammolarni mustaqil hal etish
		3.Ish muhitidagi tozalik, tartib va xavfsiz ish sharoiti saqlanishini ta'minlab, ish natijasi doirasida shaxsiy mas'uliyatni o'z zimmasiga olish
F2.4 - Keng profildagi umumqurilish ishlarini bajarish	F2.01.4 - Yer qazish ishlari	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha, geodezik belgilash va yer osti kommunikatsiyalari ma'lumotlarini o'rganish.
		2. Qazilma chegaralari, o'qlari, chuqurligi va nishablarini joyda belgilash.
		3. Ish hududini to'sish va qazish mexanizmlari uchun xavfsiz harakat zonasini tashkil etish.
		4. O'simlik qatlami va keraksiz materiallarni belgilangan joyga olib tashlash.
		5. Gruntni qo'lda yoki mexanizmlar yordamida loyihadagi o'lchamlarga muvofiq qazish.
		6. Xandaq va kotlovan devorlarini grunt holatiga mos ravishda qiyalatish yoki mustahkamlash.
		7. Yer osti suvi va yog'in suvlarini xavfsiz chiqarish choralarini bajarish.
		8. Qazilgan gruntni qazilma chetidan xavfsiz masofada joylashtirish yoki tashish.
		9. Qazilma chuqurligi, nishabi, tub sathi va devorlar barqarorligini nazorat qilish.

		Ko'nikmalar:
		Qurilish maydonini tozalash ishlarini bajara olish.
		Geodezik belgilanishlarni o'qish va tushuna olish.
		Qurilish maydonini vertikal rejalashtirish ishlarini bajara olish.
		Loyiha bo'yicha yerni qazish ishlari ishlarini bajara olish.
		Qurilish asbob-uskunalaridan samarali foydalana olish.
		Yer turlarini (qum, loy, qattiq yer) ajrata bilish va ularga mos usul tanlay olish.
		Qazish texnikasi bilan ishlash (ekskavator) bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Transheya va kotlovan devorlarini mustahkamlash usullarini qo'llay olish.
		Xavfsiz ishlash va favqulodda holatlarda to'g'ri harakat qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Nishab, chuqurlik va qazilma geometriyasini lazer vositalari bilan nazorat qila olish.
		Bilimlar:
		Qurilish maydonini tozalash usullari.
		Qurilish maydonini vertikal rejalashtirish usullari.
		Qurilish chizmalari va loyihalarini o'qish asoslari.
		Loyiha bo'yicha yerni qazish ishlari usullari.
		Yer qazish ishlari texnologiyasi va bosqichlari.
		Qurilish normalari va qoidalar (SHNQ va boshqa normativ hujjatlar).
		Yer osti kommunikatsiyalari joylashuvi va ular bilan ishlash tartibi.
		Qazish ishlarida qo'llaniladigan asbob-uskunalar tuzilishi va ishlash prinsipi.
		Turli yer turlarining xususiyatlari va qurilish maydonidan tashib ketish usullari.
		Grunt turlari, qazilma devorini mustahkamlash, suv chiqarish va yer osti kommunikatsiyalari yaqinida ishlash talablari.
	F2.02.4 - Beton va armatura ishlari	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha va armaturalash chizmalari bo'yicha elementlar joylashuvini belgilash.
		2. Armatura markasi, diametri va sirt holatini tekshirish.
		3. Armaturani kesish, egish va detal shakliga keltirish.
		4. Armatura to'rlari va karkaslarini yig'ish hamda birlashtirish.
		5. Armatura karkasini loyiha holatida o'rnatish va himoya qatlami fiksatorlarini joylashtirish.
		6. Qolipni yig'ish, tekislash, mahkamlash va germetikligini tekshirish.

		7. Beton qorishmasining hujjatlari, harorati va ishlov berish imkoniyatini tekshirish.
		8. Betonni belgilangan ketma-ketlikda quyish va qatlamlar bo'yicha taqsimlash.
		9. Beton qorishmasini vibrator bilan zichlash va yuzasini tekislash.
		10. Betonni harorat va namlik sharoitiga muvofiq parvarishlash hamda qolipni belgilangan muddatda yechish.
		11. Armatura, qolip, betonlash va parvarishlash natijalarini chek-list, namuna va fotoqayd bilan rasmiylashtirish.
		Ko'nikmalar:
		Armatura chizmalari va sxemalarini o'qiy olish.
		Armaturani kesish va egish uskunalaridan xavfsiz foydalana olish.
		Armaturani sim yoki mexanik usulda to'g'ri bog'lay olish.
		Qolipni to'g'ri o'rnatish va tekshira olish.
		Armatura karkasini montaj qilish talablariga muvofiq ishlay olish.
		Betonni to'g'ri quyish va zichlash usullarini qo'llay olish.
		Himoya qatlami fiksatorlari, vibratsiya va beton quyish chek-listini qo'llay olish.
		Bilimlar:
		Qurilish chizmalari va belgilarini o'qish va talqin qilish qoidalari.
		Qurilish normalari va standartlari (SHNQ, O'z DSt).
		Beton va temir-beton konstruksiyalar texnologiyasi.
		Armatura turlari va ularning xususiyatlari.
		Beton quyish ishlari usullari tarkibi (sement, qum, shag'al, suv).
		Qolip (qolip) turlari va ularni o'rnatish usullari.
		Armatura karkasini montaj qilish usullari.
		Beton qotish jarayoni va uni parvarish qilish usullari.
		Sifat nazorati va kamchiliklarni bartaraf etish usullari.
		Beton sinfi, suv-sement nisbati, armatura himoya qatlami, sovuq/issiq havoda betonlash va parvarish talablari.
	F2.03.4 - G'isht-tosh terish ishlari	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha bo'yicha devor o'qlari, burchaklari va ochilmalarini belgilash.
		2. G'isht, blok yoki toshlarni turi, o'lchami va nuqsonlari bo'yicha saralash.
		3. Asos yuzasini tozalash, namlash va boshlang'ich sathni tayyorlash.

		4. Qorishmani belgilangan tarkib va konsistensiyada tayyorlash yoki qabul qilish.
		5. Burchak va mayoq qatorlarni loyiha sathida terish.
		6. Oraliq qatorlarni bog'lash sxemasi va chok qalinligiga muvofiq terish.
		7. Choklarni to'liq to'ldirish va talab etilgan shaklda pardozlash.
		8. Eshik, deraza va muhandislik o'tishlari uchun ochilmalarni shakllantirish.
		9. Armaturalash, bog'lovchi va mustahkamlovchi elementlarni loyiha bo'yicha o'rnatish.
		10. Terimning vertikaligi, gorizontalligi, tekisligi va o'lchamlarini bosqichma-bosqich tekshirish.
		11. Aniqlangan nuqson va og'ishlarni qorishma qotishidan oldin bartaraf etish.
		12. Tayyor terimni mexanik ta'sir va noqulay ob-havodan himoyalash hamda nazorat natijalarini qayd etish.
		Ko'nikmalar:
		Qurilish chizmalari sxemalarini o'qiy olish.
		Vertikal va gorizontallikni aniq ta'minlay olish.
		G'isht terishning bir qatorli, ko'p qatorli va boshqa bog'lash usullarini qo'llay olish.
		Qorishmani to'g'ri tayyorlash va ishlatish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		G'isht-tosh terish jarayonlari talablariga muvofiq ishlay olish.
		Qurilish asboblari (masterok, otves, nivelir)dan foydalana olish.
		Choklarni sifatli to'ldirish va tashqi ko'rinishini yaxshilash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Devor burchaklarini aniq va mustahkam qilish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Nivelir, ruletk, lazer yoki boshqa o'lchov asboblari yordamida aniq tekshira olish.
		Lazer sath o'lchagich va shablonlar yordamida terim geometriyasini nazorat qila olish.
		Bilimlar:
		Qurilish chizmalari va belgilarini o'qish va talqin qilish qoidalari.
		Qurilish normalari va qoidalari (SHNQ, O'z DST va boshqalar).
		Qorishma tarkibi va uning tayyorlanish usullari.
		G'isht va tosh turlari, ularning xususiyatlari.
		G'isht terish texnologiyasi va ketma-ketligi.
		Devor mustahkamligini ta'minlash usullari.
		Devor turlari (yuk ko'taruvchi, pardevor va h.k.).
		G'isht-tosh terish jarayonlari usullari.

		Blok va g'isht turlari, qorishma xususiyatlari, deformatsion choklar va issiqlik ko'priklarini kamaytirish asoslari.
	F2.04.4 - Metall va temirbeton konstruksiya montaji	Mehnat harakatlari:
		1. Montaj chizmasi, element markirovkasi va ko'tarish rejasini o'rganish.
		2. Konstruksiya elementlarining komplektligi, o'lchami, biriktirish joylari va nuqsonlarini tekshirish.
		3. Montaj zonasi, kran turish joyi, xavfli hudud va aloqa signallarini tashkil etish.
		4. Strop va yuk ushlash moslamalarini element massasi hamda ko'tarish nuqtalariga mos tanlash.
		5. Elementni ko'tarish, yo'naltirish va loyiha holatiga o'rnatishda signalchi bilan hamkorlik qilish.
		6. Ustun, to'sin, plita va boshqa elementlarni vaqtinchalik tayanch yoki tortqilar bilan barqarorlashtirish.
		7. Elementlarning o'qlar, sathlar, vertikallik va montaj tirqishlariga muvofiqligini tekshirish.
		8. Boltli birikmalarni yig'ish yoki payvandlash ishlariga tayyorlash va bajarilishini nazorat qilish.
		9. Doimiy mahkamlashdan so'ng vaqtinchalik bog'lamalarni belgilangan tartibda olib tashlash.
		10. Montaj natijalarini o'lchov, yashirin ish dalolatnomasi va fotoqayd bilan rasmiylashtirish.
		Ko'nikmalar:
		Montaj chizmalari va sxemalarini o'qiy olish.
		Metall va temirbeton konstruksiyalar bilan ishlash usullarini amalda qo'llay olish.
		Temirbeton konstruksiyalarni montajga tayyorlay olish.
		Metall va temirbeton konstruksiyalarni montaj qilish jarayonlari va usullarini amalda qo'llay olish.
		Montaj asboblari (kalitlar, domkratlar, nivelir, otves)dan foydalana olish.
		Konstruksiyalarni to'g'ri joylash va tekislash bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Boltli birikmalarni mahkamlash va tekshira olish.
		Signalchi va kran operatori bilan kelishilgan aloqa, lazerli geodezik nazoratni qo'llay olish.
		Bilimlar:
		Qurilish chizmalari va montaj sxemalarini o'qish hamda talqin qilish qoidalari.
		Metall va temirbeton konstruksiyalar turlari va xususiyatlari.
		Metall konstruksiyalarni montajga tayyorlash texnologiyasi.

		Temir-beton konstruksiyalarni montajga tayyorlash texnologiyasi. Metall va temirbeton konstruksiyalarni montaj qilish jarayonlari. Montaj texnologiyasi va ishlar ketma-ketligi. Montaj aniqligi va sifat talablari. Balandlikda ishlash qoidolari va xavfsizlik talablari. Yuk ko'tarish rejasi, stropalash, vaqtinchalik tayanchlar, boltli/payvand birikmalar va montaj toleranslari.
	F2.05.4 - Tom yopish ishlari	Mehnat harakatlari: 1. Tom loyihasi, qatlamlar sxemasi va xavfsizlik choralari o'rganish. 2. Tomning yuk ko'taruvchi asoslari, nishabi va namligini tekshirish. 3. Ish hududini to'sish, xavfsiz kirish va yiqilishdan himoya tizimini tashkil etish. 4. Yog'och yoki metall karkas elementlarini loyiha bo'yicha tayyorlash va o'rnatish. 5. Bug' to'sig'i, issiqlik izolyatsiyasi va gidroizolyatsiya qatlamlarini ketma-ket yotqizish. 6. Tom yopish materiallarini ishlab chiqaruvchi talablariga muvofiq joylashtirish va mahkamlash. 7. Karniz, parapet, konki, vodiy va boshqa tutashuv tugunlarini bajarish. 8. Suv yig'ish voronkasi, tarnov va quvurlardan iborat suv oqizish tizimini o'rnatish. 9. Tom qoplamasidagi shikastlangan joylarni ta'mirlash yoki almashtirish. 10. Tom nishabi, mahkamlash, tutashuvlar, germetiklik va suv oqimini tekshirish. 11. Ish natijalarini chek-list va fotoqayd bilan rasmiylashtirish, ish joyini xavfsiz tozalash. Ko'nikmalar: Chizmalar va loyihalarni o'qish va tushuna olish. Tom yopish uchun tayyorgarlik ishlarini bajara olish. Tomning elementlarini o'rnatish ishlarini bajara olish. Qurilish asbob-uskunalaridan to'g'ri va xavfsiz foydalana olish. Tom materiallarini tanlash va ularni to'g'ri qo'llay olish. Balandlikda ishlay olish. O'lchash, belgilash va hisoblash ishlarini aniq bajara olish. Muammolarni tez hal qilish (deformatsiya, oqish va h.k.) bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish. Namlik o'lchagich, termik biriktirish vositalari va fotoqaydni xavfsiz qo'llay olish.

		Bilimlar:
		Qurilish materiallarining xususiyatlari.
		Tom yopish uchun tayyorgarlik ishlarini bajarish usullari.
		Tom turlari va ularning konstruksiyasi (bir qiyali, ikki qiyali, mansard).
		Issiqlik va namlik izolyatsiyasi asoslari.
		Asbob-uskunalarining tuzilishi va ishlash prinsipi.
		Tomning elementlarini oʻrnatish ishlarini bajarish usullari.
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi usullari.
		Tom nishabi, bugʻ toʻsigʻi, issiqlik izolyatsiyasi, gidroizolyatsiya, shamol yuklari va yongʻin xavfsizligi asoslari.
		Masʼuliyat va mustaqillik:
2.Kamchiliklar muammolarni oʻz vaqtida hal qilish		
3.Ish joyida xavfsiz ish muhitini taʼminlab, mehnat muhofazasi va xavfsizlik talablariga qatʼiy amal qilish.		
F3.4 - Keng profildagi umumqurilish ishlari sifatini nazorat qilish	F3.01.4 - Ish sifatini nazorat qilish va natijalarni hujjatlashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha, texnologik karta, nazorat va sinov rejasidagi sifat mezonlarini aniqlash.
		2. Yer qazish ishlarining oʻlchami, nishabi, tub sathi va mustahkamlashini tekshirish.
		3. Armatura, qolip va beton ishlarining loyiha hamda texnologik talablarga muvofiqligini tekshirish.
		4. Gʻisht-tosh terimining bogʻlanishi, choklari, geometriyasi va ochilmalarini tekshirish.
		5. Metall va temirbeton konstruksiyalar montajining oʻqlari, sathlari, birikmalari va barqarorligini tekshirish.
		6. Tom qatlamlari, mahkamlash, tutashuv, nishab va suv oqizish tizimi sifatini tekshirish.
		7. Materiallar sertifikat, markirovkasi, partiya raqami va saqlash sharoitini tekshirish.
		8. Ruletk, nivelir, lazerli oʻlchagich, burchak oʻlchagich va boshqa vositalar bilan nazorat oʻlchovlarini bajarish.
		9. Yashirin ishlar va keyingi bosqich bilan yopiladigan elementlarni oʻz vaqtida qabul qilish.
		10. Nomuvofiqliklarni qayd etish, tuzatish choralari belgilash va qayta nazorat qilish.
		11. Nazorat natijalarini elektron chek-list, dalolatnoma, nuqsonlar reyestri va fotoqayd bilan rasmiylashtirish.
		Koʻnikmalar:
		Qurilish chizmalarini oʻqish va texnik hujjatlarni tushuna olish.

		Yer qazish ishlari sifatini belgilangan mezonlar asosida tekshira olish.
		O'lchov asboblaridan to'g'ri foydalana olish.
		Qurilish materiallari xususiyatlarini ajrata olish.
		Beton va armatura ishlari sifatini tekshirish talablariga muvofiq ishlay olish.
		G'isht-tosh terish ishlari sifatini tekshirish talablariga muvofiq ishlay olish.
		Metall va temirbeton konstruksiyalar montaji sifatini tekshira olish.
		Tom yopish ishlari sifatini tekshirish sifatini tekshirish sifatini tekshirish talablariga muvofiq ishlay olish.
		Kamchiliklarni tez va aniq aniqlay olish.
		Raqamli chek-list, lazerli o'lchov va nuqsonlar reyestrini yuritish bo'yicha amaliy ishlarni bajara olish.
		Bilimlar:
		Loyiha hujjatlari bilan ishlash chizmalarni o'qish va belgilarni tushunish.
		Yer qazish ishlari sifatini tekshirish usullari.
		Qurilish materiallari va ularning texnik xususiyatlari.
		G'isht-tosh terish ishlari sifatini tekshirish usullari.
		Metall va temirbeton konstruksiyalar montaji sifatini tekshirish usullari.
		Tom yopish ishlari sifatini tekshirish usullari.
		O'lchash va nazorat usullari.
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi talablari.
		Nazorat va sinov rejasi, yashirin ishlar dalolatnomasi, nomuvofiqlikni boshqarish, o'lchov vositalarini tekshirish va hujjatlarni saqlash talablari.
		1.Ish jarayonida yuzaga kelgan oddiy texnik muammolarni mustaqil bartaraf etish
	Mas'uliyat va mustaqillik:	2.Kamchilik va xatolarni mustaqil aniqlab, tuzatish
Texnik va/yoki texnologik talab		Umumqurilish ishlari tasdiqlangan loyiha, ishchi chizma, texnologik xarita, ish ruxsatnomasi, nazorat va sinov rejasi asosida tashkil etiladi. Material va konstruksiyalar sertifikat, markirovkasi, partiya kuzatuvchanligi, saqlash sharoiti va loyiha talabiga muvofiqligi tekshiriladi. Yer, beton-armatura, g'isht-tosh, montaj va tom ishlarida bosqichlar ketma-ketligi, yashirin ishlar, vaqtinchalik barqarorlik va xavfsizlik choralari nazorat qilinadi. Asbob-uskuna va mexanizmlar pasporti, himoya qurilmalari, smenaoldi ko'rigi va texnik xizmat holati talabga mos bo'lishi kerak. Sifat natijalari o'lchov, laboratoriya yoki funksional sinov, elektron chek-list, dalolatnoma va fotoqayd

	bilan tasdiqlanadi; nomuvofiqliklar yopilmaguncha keyingi bosqichga o'tilmaydi. Resurslardan tejamkor foydalanish, chiqindilarni ajratish, chang-shovqin va atrof-muhitga ta'sirni kamaytirish choralari ko'riladi.
--	---

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Qurilish, uy-joy kommunal xo'jaligi va qurilish materiallari sanoati sohalarida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 2026-yil 21-avgustdagi 4-son bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0196-son xulosa, 18.08.2026
3.	Kasbiy standart talqini va ishlab chiqilgan sanasi:	1.0-talqin, 21.08.2026
4.	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	20.08.2026

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

Qurilish, uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi

(tashkilot nomi)

Vazir o'rinbosari

D.Adilov

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O.)

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiqaruvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1	Qurilish, uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi bosh mutaxassisi	Sh.Normatov
2	Toshkent arxitektura-qurilish universiteti professori	Sh.Xabibullayev
3	Urganch davlat universiteti Qurilish kafedrası o'qituvchisi	X.Abdullayev
4	"TREST-12" AJ 2-MKK bosh muhandisi	J.Najmiddinov
5	"United-building" MCHJ bosh direktori	A.Zagotov
6	Qurilish, uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi kengash kotibi	N.Iskandarov

**QURILISH, UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGI VA QURILISH
MATERIALLARI SANOATI SOHALARIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI**

**KASBIY STANDART
QURILISH DURADGORLARI**